

LIIKENNE- JA
VIESTINTÄMINISTERIÖ

**Liikenne- ja viestintäministeriön
talousarvioehdotus
vuodelle 2009**

Osasto 11

VEROT JA VERONLUONTOISET TULOT

19. Muut veronluonteiset tulot

02. Lästimaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 953 000 euroa.

Selvitysosa: Lästimaksu perustuu lakiin (189/1936) ja asetukseen (468/1954) lästimaksusta. Vastaavat menot on merkitty momentille 31.30.50.

2009 talousarvio	953 000
2008 talousarvio	953 000
2007 tilinpäätös	767 065

03. Ratavero

Momentille arvioidaan kertyvän 20 572 000 euroa.

Tuloarvio budjetoidaan suoriteperusteisena.

Selvitysosa: Ratavero perustuu rataverosta annettuun lakiin (605/2003). Rataverolain 5 §:n pykälän muuttamisesta annetun lain perusteella kannetaan momentilta 31.40.78 rahoitetun Kerava—Lahti -oikoradan käytöstä investoinnin rataveroa, jonka tuotto on arvioitu 4 195 000 euroksi. Tuloarviosta 16 377 000 euroa on otettu huomioon momentin 31.10.22 määrärahan mitoituksessa.

2009 talousarvio	20 572 000
2008 talousarvio	21 000 000
2007 tilinpäätös	17 857 200

04. Viestintämarkkinamaksu, teleurakointimaksu, tietoturvamaksu, postitoiminnan valvontamaksu ja televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu

Momentille arvioidaan kertyvän 5 022 000 euroa.

Selvitysosa: Viestintämarkkinamaksu, 2 700 000 euroa, perustuu viestintämarkkinalakiin (393/2003). Tietoturvamaksu, 465 000 euroa, perustuu sähköisen viestinnän tietosuojalakiin (516/2004). Postitoiminnan valvontamaksu, 1 255 000 euroa, perustuu postipalvelulakiin (313/2001). Televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu, 602 000 euroa, perustuu lakiin televisio- ja radiotoiminnasta (744/1998). Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvät esitykset laeiksi viestintämarkkinalain ja sähköisen viestinnän tietosuojasta annetun lain muuttamisesta. Näistä toiminnoista aiheutuvat menot on otettu huomioon momentin 31.40.01 määrärahan mitoituksessa.

Momentin nimike on muutettu.

2009 talousarvio	5 022 000
2008 talousarvio	4 794 000
2007 tilinpäätös	3 978 639

05. Lentoliikenteen valvontamaksu

Momentille arvioidaan kertyvän 6 700 000 euroa.

Selvitysosa: Lentoliikenteen valvontamaksu perustuu lakiin lentoliikenteen valvontamaksusta (1249/2005). Maksun suuruus on 0,80 euroa jokaisesta lentoasemilta lähteneestä vähintään kaksivuotiaasta matkustajasta. Maksuvelvollinen on lentoaseman pitäjä. Maksu peritään vain 20 000 euroa ylittävältä osalta. Vuoden 2009 arvio lentoliikenteen valvontamaksukertymästä perustuu vuoden 2008 arvioon kotimaan ja kansainvälisen liikenteen kasvusta. Momentin tuloarvio on otettu huomioon momentin 31.20.03 määrärahan mitoituksessa.

2009 talousarvio	6 700 000
2008 talousarvio	6 700 000
2007 tilinpäätös	7 001 564

06. Väylämaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 65 100 000 euroa.

Selvitysosa: Väylämaksu perustuu väylämaksulakiin (1122/2005), jonka perusteella Suomen vesialueella kauppamerenkulkua harjoittavasta aluksesta suoritetaan valtiolle väylämaksua. Vuoden 2009 arvio väylämaksukertymästä perustuu vuoden 2008 toteutuma-arvioon siten, että vuonna 2009 liikenteen määrän on arvioitu kasvavan 2 %, mikä korottaa tulokertymää noin 1 %. Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen väylämaksulain muuttamisesta siten, että maksuja alennetaan 14 %. Maksun määrittämisessä otetaan huomioon aiempina vuosina kertynyt ylijäämä. Momentin tuloarvio on otettu huomioon momentin 31.10.23 mitoituksessa.

2009 talousarvio	65 100 000
2008 talousarvio	75 000 000
2007 tilinpäätös	86 069 948

Osasto 12

SEKALAISET TULOT

31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

11. (12.31.24) Tiehallinnon tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 5 000 000 euroa.

Selvitysosa: Tulot ovat takaisin perittäviä maanlunastuskorvauksia ja muita sekalaisia tuloja sekä EU:n suoran rakentamistuen tuloutuksia kustannuksista, jotka on maksettu investointimomenteilta.

2009 talousarvio	5 000 000
2008 talousarvio	5 000 000
2007 tilinpäätös	4 577 769

12. (12.31.40) Radanpidon tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 6 000 000 euroa.

Selvitysosa: Tulot ovat muun muassa radanpidon kiinteistöjen myyntituloja sekä EU:n suoran rakentamistuen tuloutuksia kustannuksista, jotka on maksettu investointimomenteilta.

2009 talousarvio	6 000 000
2008 talousarvio	9 000 000
2007 tilinpäätös	4 093 213

13. (12.31.30) Merenkulkulaitoksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 17 000 euroa.

Selvitysosa: Tulokertymä on muulla kuin toimintamenomomentin määrärahalla hankitun irtaimen omaisuuden myyntituottoa ja muita sekalaisia tuloja.

2009 talousarvio	17 000
2008 talousarvio	17 000
2007 tilinpäätös	0

99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 7 196 000 euroa.

Selvitysosa: Momentin 31.10.78 selvitysosan perusteluihin viitaten tuloarvioon sisältyy Hakamäentie, Helsinki -hankkeen rakentamisesta aiheutuvista menoista Helsingin kaupungin rahoitusosuus, jonka arvioidaan olevan vuonna 2009 noin 6,5 milj. euroa sekä Vuosaaren sataman liikenneväylien rakentamisesta aiheutuvista menoista Helsingin kaupungin rahoitusosuus, jonka arvioidaan olevan vuonna 2009 noin 0,6 milj. euroa.

Hallinnonalan muiden sekalaisten tulojen arvioidaan olevan noin 50 000 euroa. Momentille tuloutetaan myös Turvatekniikan keskukselle keräämät tuotot vaarallisten aineiden kuljetusten markkinavalvonnasta. Näiden tulojen arvioidaan olevan 8 000 euroa vuonna 2009. Tämä tuloarvio on otettu huomioon momentin 31.01.01 mitoituksessa.

2009 talousarvio	7 196 000
2008 talousarvio	38 950 000
2007 tilinpäätös	55 576 434

Pääloukka 31

LIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriö edistää yhteiskunnan toimivuutta ja väestön hyvinvointia huolehtimalla siitä, että kansalaisten ja elinkeinoelämän käytössä on laadukkaat, turvalliset ja edulliset liikenne- ja viestintäyhteydet sekä alan yrityksillä kilpailukykyiset toimintamahdollisuudet. Hallinnonalan politiikkalohkoja ovat viestintäpolitiikka ja liikennepolitiikka sekä näitä tukevat liiketoiminta, tutkimus ja hallinto.

Viestinnän toimintaympäristö

Suomi on siirtymässä yhteiskuntakehityksessä niin kutsuttuun ubiikki-aikaan. Ubiikkiyhteiskuntaa voidaan kutsua myös uudeksi arjen tietoyhteiskunnaksi, sillä siinä toimintavat perustuvat aina ja kaikkialla käytettävissä oleviin tieto- ja viestintäpalveluihin. Nopea teknologinen kehitys tuo väistämättä tullessaan isoja muutoksia viestintämarkkinoille ja viestintäpolitiikkaan. Eri tekniikoiden konvergenssi, uudet langattomat verkkotekniikat, uusi ip-pohjainen verkkoarkkitehtuuri ja itseohjautuvat päätelaitteet ovat osa käynnissä olevaa toimintaympäristön muutosta, joka tulee huomioida viestintäpolitiikan valmistelussa. Eri erityisen haasteellista on koko viestintäelinkeinojen kilpailukykyyn parantaminen sekä uuteen eurooppalaiseen lainsäädäntökehitykseen ja globalisaatioon sopeutuminen.

Viestintäpolitiikka

Tietoyhteiskunnan kehittäminen edellyttää aktiivista viestintäpolitiikkaa. Lähivuosien liikenne- ja viestintäpolitiikasta haetaan välineitä toimivaan ja turvalliseen yhteiskuntaan ja tehoa yritysten toimintaan. Teknisen kehityksen myötä viestintäpolitiikan merkitys korostuu.

Liikenne- ja viestintäministeriö koordinoi tietoyhteiskuntapolitiikkaa. Tietoyhteiskuntapolitiikassa keskitytään edellisen hallituksen aikana valmistellun tietoyhteiskuntastrategian käytännön toteutukseen. Toteutusta johtamaan on asetettu ministerijohtoinen neuvottelukunta, jonka tavoitteena on luoda Suomesta kansainvälisesti vetovoimainen, ihmisläheinen ja kilpailukykyinen osaamis- ja palveluyhteiskunta. Toteutettaviksi valittavilla toimenpiteillä helpotetaan arjen palveluiden saatavuutta, lisätään kilpailukykyä ja tuottavuutta, edistetään alueellista ja sosiaalista tasa-arvoa sekä turvataan julkisten palveluiden saatavuus ja laatu.

Valtioneuvosto asettaa talousarvioesitykseen liittyen viestinnän toimialalle seuraavat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet:

- Viestinnän infrastruktuuria rakennetaan ensisijaisesti kaupallisin ehdoin kilpailuilla verkkoteknologioilla.
- Monipuolisia, korkealaatuisia ja kohtuuhintaisia viestintäpalveluita on saatavilla koko maassa.
- Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään tehokkaasti hyväksi tuottavuuden ja kilpailukykyyn parantamiseksi.

Viestintäpolitiikkaa tukevia määrärahoja ovat Viestintäviraston määrärahat, sanomalehdistön tuki sekä Yleisradio Oy:n ulkomaille suunnattujen televisio- ja radiolähetys-

ten kustannusten korvaamiseen osoitettava tuki. Näihin esitetään yhteensä 9,3 milj. euroa.

Liikenteen toimintaympäristö

Lähivuosina liikenteen toimintaympäristöön vaikuttaa merkittävä tavalla toimet ilmastomuutoksen hillitsemiseksi. Väylänpitoon ja liikenteen palveluihin vaikuttavia tekijöitä tulevat olemaan myös aluerakenteen muutos ja väestön ikääntyminen. Väylänpidon ja liikenteen tarpeisiin tuovat oman haasteensa kaksijakoinen aluekehitys, toisaalta kasvavat väestökeskukset ja toisaalta harvaanasutut alueet. Tavaraliikenteessä rautatieliikenteen osuus on noin neljännes, tieliikenteen noin 65 % ja vesiliikenteen noin 10 % koko maan kuljetussuoritteesta. Tavaraliikenteen lähivuosien vuosikasvuksi ennustetaan noin 1—2 % kaikilla liikennemuodoilla. Henkilöliikenteen lähivuosien vuosikasvuksi ennustetaan noin 2 %.

Liikennepolitiikka

Liikennepolitiikan linjaukset on esitetty huhtikuussa 2008 eduskunnalle annetussa liikennepoliittisessa selonteossa. Selonteossa linjataan rahoituksen periaatteet ja pitkäjänteisyys, otetaan kantaa alueiden ja elinkeinojen menestymisen tukemiseen, väestön sujuvaan liikkumiseen, ilmastomuutoksen torjuntaan ja joukkoliikenteen edistämiseen sekä liikenneturvallisuuden parantamiseen. Tulevien vuosien liikennepolitiikan toteuttaminen perustuu selontekoon. Vuoden 2009 talousarviossa viedään eteenpäin hallituksen kehityspäätöksen mukaisesti metsäteollisuuden toimintaedellytysten parantamista puukuljetuksia turvaamalla.

Liikenteellä on merkittävä osavastuu ilmastomuutoksesta. Liikenteen ympäristövaikutuksia hallitaan logistiikkaa tehostamalla, edistämällä joukkoliikennettä ja ympäristöystävällisiä kuljetusmuotoja sekä yksityisautoilun hiilidioksidipäästöjä vähentämällä. Liikennepoliittisen selonteon mukaan investointiohjelma on raidepainotteinen. Suurten kaupunkien joukkoliikennetuki otetaan käyttöön.

Liikenteen toimialalla ylläpidetään ja kehitetään liikenneyhteyksiä kilpailukyvyyn ja hyvinvoinnin turvaamiseksi ja parantamiseksi. Toimialalla tulee samalla mahdollistaa turvallinen sekä ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä liikkuminen ja kuljettaminen. Ministeriön hallinnonalan harjoittamaa liikennepolitiikkaa toteutetaan liikenneväylien sekä liikenteen palvelujen palvelutasoa ylläpitämällä ja kehittämällä sekä vaikuttamalla muiden viranomaisten ja sidosryhmien toimiin, joilla on merkitystä liikennepolitiikalle. Eri liikennemuotojen tulee yhdessä muodostaa tehokas ja toimiva liikennejärjestelmä.

Suomalaisen merenkulun kilpailukyvyyn parantamiseksi ja meripolitiikalle asetettujen tavoitteiden turvaamiseksi – Suomen kauppalaivaston myönteinen kehitys, suomalaisten merenkulkijoiden työllisyys ja huoltovarmuus – meriliikenteessä käytettävien alusten tukea esitetään laajennettavaksi.

Liikennehallintoa kehitetään. Väylävirastojen yhdistämistä väylävirastoksi ja liikennealan turvallisuusvirastojen ja väylävirastojen turvallisuustoimintojen yhdistämistä turvallisuusvirastoksi koskevat selvitykset laaditaan 2009 kevääseen mennessä. Tavoitteena on tehdä ehdotus virastojen uudelleen organisoinnista siten, että väylä- ja turvallisuusvirasto voivat aloittaa toimintansa vuoden 2010 alusta. Merenkululaitoksen sisäinen tuotanto järjestetään uudelleen vuoteen 2010 mennessä.

Rautateiden henkilöliikenteen kilpailuttamismahdollisuuksia selvittämään on asetettu työryhmä, jonka tehtävänä on selvittää ja tehdä ehdotus siitä, miten rautateiden henki-

öliikenteen kilpailuttamismahdollisuudet erityisesti pääkaupunkiseudun työssäkäyntialueella kilpailutetaan.

Yhteysalus- ja maantielauttaliikennepalvelujen kilpailun avaamista ja hankinnan kehittämistä selvittämään on asetettu työryhmä, jonka tehtävänä on 2008 syksyyn mennessä määritellä saariston matkojen ja kuljetusten kohtuullinen, tavoitteellinen peruspalvelutaso ottaen huomioon asukkaiden liikkumistarpeet ja elinkeinotoiminnan kuljetustarpeet sekä laatia saariston yhteysalus- ja maantielauttaliikennepalvelujen hankintastrategia.

Valtioneuvosto asettaa talousarvioesitykseen liittyen liikenteen toimialalle seuraavat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet:

- Liikennejärjestelmä edistää hyvinvointia ja elinkeinoelämän kilpailukykyä varmistamalla toimivat matka- ja kuljetusketjut koko maassa.
- Suomi on liikenneturvallisuudeltaan Euroopan viiden parhaan maan joukossa.
- Liikenteen kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään. Liikenteen terveyteen ja luontoon aiheuttamia haittoja minimoidaan.
- Liikenteen toimialan tuottavuus ja tehokkuus paranee.

Liikennepolitiikkaa toteuttavat väylälaitokset, Ajoneuvohallintokeskus sekä Ilmailuhallinto ja Rautatievirasto. Muita liikennepolitiikkaan käytettäviä määrärahoja ovat joukkoliikenteen palvelujen ostot sekä tuet, merenkulkuelinkeinon tukeminen, ilma-liikenteen korvaukset ja tuet sekä tienpidon valtionavut. Liikennepolitiikkalohkole esitetään määrärahoja yhteensä 1 713,5 milj. euroa.

Lisäksi valtioneuvosto asettaa talousarvioesitykseen liittyen liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalle seuraavat (poikkihallinnolliset) yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet:

- Hallinnonalan tutkimus- ja kehittämistoiminta tukee hallitusohjelmassa esitettyjen viestintää ja liikennettä koskevien toimenpiteiden toteuttamista.
- Hallinnonala tukee toiminnallaan ilmastonmuutoksen hillintää sekä sopeutumista ilmastonmuutokseen.
- Hallinnonalan toiminnan tuottavuutta parannetaan.

Tutkimus

Hallinnonalan tutkimustoimintaa harjoittaa Ilmatieteen laitos. Merentutkimuslaitoksen uudelleen organisointiin liittyen osa Merentutkimuslaitoksen tehtävistä siirtyy Ilmatieteen laitokseen ja osa Suomen ympäristökeskukseen vuoden 2009 alusta.

Liiketoiminta

Liikenne- ja viestintäministeriö toteuttaa liikelaitosten ohjausta corporate governance -ohjeistuksen sekä ministeriössä hyväksytyjen omistajaohjausperiaatteiden mukaisesti.

Tuottavuusohjelman vaikutukset

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla toteutetaan hallituksen linjausten mukaisesti tuottavuustoimia, joiden yhteenlaskettu henkilöstötarvetta vähentävä vaikutus vuonna 2009 on 66 henkilötyövuotta.

Yhteenvetotarkastelu sukupuolivaikutuksiltaan merkittävästä toiminnasta

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan henkilöstösuunnittelun tavoitteena on oikein mitoitettu ja osaava henkilöstö, joka työskentelee hyvässä työyhteisössä, jonka työilmapiiriä seurataan ja kehitetään myös tasa-arvonäkökulma huomioon ottaen.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan virastojen ja laitosten tuottamilla suoritteilla ja julkishyödykkeillä sekä hallinnonalan maksamilla tuilla ja avustuksilla ei ole suoria sukupuolivaikutuksia. Hallinnonalan toiminnalla on sen sijaan välillisiä sukupuolivaikutuksia. Suoritteiden ja julkishyödykkeiden käytössä naisten ja miesten kesken voidaan havaita eroja, vaikka ne ovat tasapuolisesti molempien sukupuolten saatavilla.

Määrärahat ja tuloarviot

Hallinnonalalle esitetään määrärahoja 2 108,8 milj. euroa. Poliittikalohkoille esitetään määrärahoja seuraavasti: hallinto ja toimialan yhteiset menot 346,4 milj. euroa, liikenneverkko 1 488,0 milj. euroa, liikenteen turvallisuus ja valvonta 24,0 milj. euroa, liikenteen tukeminen ja ostopalvelut 201,4 milj. euroa, viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen 9,3 milj. euroa sekä tutkimus 39,5 milj. euroa. Liiketoiminta -poliittikalohkolle ei esitetä määrärahaa.

Hallinnonalan maksutuloista ja veronluonteisista maksuista suurimpia ovat meriväylien pidon kustannuksia kattava väylämaksu 65,1 milj. euroa sekä radanpitoon käytettävä ratamaksu (43,4 milj. euroa) ja ratavero (20,5 milj. euroa). Ilmailuhallinto saa veronluonteisina maksutuloina 6,7 milj. euroa ja Viestintävirasto 5,0 milj. euroa. Lisäksi Viestintävirasto saa muina maksutuloina 27,1 milj. euroa. Ajoneuvohallintokeskuksen maksutulot ovat yhteensä 72,4 milj. euroa. Hallinnonalan sekalaisen tulojen arvioidaan olevan noin 7,1 milj. euroa.

Trans European Transport Network eli TEN-hankkeisiin arvioidaan saatavan EU:n varoja noin 16,2 milj. euroa. Aluekehitysrahaston tavoiteohjelmiin arvioidaan saatavan EU- ja kansallisia varoja noin 9,6 milj. euroa.

Hallinnonalan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2008	2009
		varsinainen	esitys
		talousarvio	
31.10.78	<i>Eräät väylähankkeet (arviomääräraha)</i>		
(31.24.78, 30.78,			
40.78, 99.78)			
	— maa- ja vesirakennusvaltuus	24,0	549,0

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2007—2009

	v. 2007 tilinpäätös 1000 €	v. 2008 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2009 esitys 1000 €	Muutos 2008—2009	
				1000 €	%
01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot	318 405	323 243	346 457	23 214	7
01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	18 799	19 115	20 007	892	5
21. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)	—	—	34	34	0
29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	287 085	302 313	325 474	23 161	8
40. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)	942	942	942	—	—
(62.) EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus liikenne- ja viestintäministeriön osalta (arviomääräraha)	11 578	873	—	- 873	- 100
10. Liikenneverkko	1 336 726	1 521 530	1 488 086	- 33 444	- 2
01. Tiehallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	77 311	82 445	83 400	955	1
02. Ratahallintokeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	27 566	28 048	29 557	1 509	5
03. Merenkulkulaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	33 241	33 952	35 018	1 066	3
21. Perustienpito (siirtomääräraha 2 v)	524 427	524 536	510 572	- 13 964	- 3
22. Perusradanpito (siirtomääräraha 2 v)	305 002	327 820	303 070	- 24 750	- 8
23. Vesiväylänpito (siirtomääräraha 2 v)	61 074	61 409	62 002	593	1
34. Valtionavustus länsimetron suunnitteluun (siirtomääräraha 2 v)	1 500	6 750	6 750	—	—
41. Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (siirtomääräraha 3 v)	1 500	3 000	2 947	- 53	- 2
50. Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (siirtomääräraha 3 v)	14 200	18 000	23 000	5 000	28
76. Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (arviomääräraha)	34 622	28 570	29 870	1 300	5
77. Väyläverkon kehittäminen ja radioverkon rakentaminen (siirtomääräraha 3 v)	17 568	—	—	—	—
78. Eräät väylähankkeet (arviomääräraha)	217 515	381 700	344 400	- 37 300	- 10
79. Jälkirahoitus-, kokonaisrahoitus- ja elinkaarirahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)	21 200	25 300	57 500	32 200	127
20. Liikenteen turvallisuus ja valvonta	23 537	24 554	24 019	- 535	- 2
01. Ajoneuvohallintokeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	11 856	12 756	12 113	- 643	- 5
02. Rautatieviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	4 081	4 198	4 306	108	3
03. Ilmailuhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	7 600	7 600	7 600	—	—
(24.) Tiehallinto	—	—	—	—	—
(25.) Tienpidon valtionavut	—	—	—	—	—
(30.) Merenkulkulaitos	—	—	—	—	—
30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut	157 097	194 186	201 409	7 223	4
42. Valtionavustus koulutuksesta (kiinteä määräraha)	841	841	841	—	—
43. Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyyn parantaminen (arviomääräraha)	—	55 750	95 973	40 223	72

	v. 2007 tilinpäätös 1000 €	v. 2008 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2009 esitys 1000 €	Muutos 2008—2009	
				1000 €	%
(44.) Ulkomaanliikenteen kauppa- alusluetteloon merkittyjen lastialus- ten ja kolmansien maiden välillä liikennöivien matkustaja-alusten kilpailuedellytysten turvaaminen (arviomääräraha)	34 447	19 100	—	- 19 100	- 100
(45.) Ulkomaanliikenteen matkustaja- alusten ja -autolautojen kilpailuedel- lytysten turvaaminen (arviomäärära- ha)	26 214	15 700	—	- 15 700	- 100
50. Lästimaksuista suoritettavat avustuk- set (arviomääräraha)	749	953	953	—	—
51. Luotsauksen hintatuki (siirtomäärä- raha 2 v)	4 200	4 200	4 200	—	—
63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	53 059	58 175	60 175	2 000	3
64. Saariston yhteysalusliikennepalvelu- jen ostot ja kehittäminen (siirtomää- räraha 3 v)	7 767	8 067	7 867	- 200	- 2
65. Junien kaukoliikenteen osto (ar- viomääräraha)	29 820	31 400	31 400	—	—
(32.) Merenkulun ja muun vesiliiken- teen edistäminen	—	—	—	—	—
(33.) Varustamoliikelaitos	—	—	—	—	—
(34.) Luotsausliikelaitos	—	—	—	—	—
(40.) Ratahallintokeskus	—	—	—	—	—
40. Viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen	20 150	26 590	9 345	- 17 245	- 65
01. Viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	5 219	6 090	6 845	755	12
42. Sanomalehdistön tuki (kiinteä mää- räraha)	14 264	18 500	500	- 18 000	- 97
44. Valtionavustus suomalaisten televi- sio- ja radio-ohjelmien lähettämiseen ulkomailla (kiinteä määräraha)	667	2 000	2 000	—	—
(41.) Rautatievirasto	—	—	—	—	—
(50.) Ilmailulaitos	—	—	—	—	—
50. Tutkimus	39 338	40 217	39 576	- 641	- 2
01. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	30 453	31 422	39 576	8 154	26
(02.) Merentutkimuslaitoksen toiminta- menot (siirtomääräraha 2 v)	8 885	8 795	—	- 8 795	- 100
(51.) Ilmailuhallinto	—	—	—	—	—
(52.) Ilmaliikenteen korvaukset ja valti- onavut	—	—	—	—	—
(60.) Joukkoliikenteen palvelujen ostot, korvaukset ja tuet	—	—	—	—	—
60. Liiketoiminta	—	—	—	—	—
87. Varustamoliikelaitos	—	—	—	—	—
88. Luotsausliikelaitos	—	—	—	—	—
89. Ilmailulaitos	—	—	—	—	—
(70.) Viestintävirasto	—	—	—	—	—
(72.) Viestinnän korvaukset ja avustuk- set	—	—	—	—	—
(80.) Ilmatieteen laitos	—	—	—	—	—
(81.) Merentutkimuslaitos	—	—	—	—	—
(99.) Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut menot	—	—	—	—	—
Yhteensä	1 895 253	2 130 320	2 108 892	- 21 428	- 1
Henkilöstön kokonaismäärä	3 296	3 229	3 163		

01. (31.01 ja 99, osa) Hallinto ja toimialan yhteiset menot

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriö edistää yhteiskunnan toimivuutta ja väestön hyvinvointia huolehtimalla siitä, että kansalaisten ja elinkeinoelämän käytössä ovat laadukkaat, turvalliset ja edulliset liikenne- ja viestintäyhteydet sekä alan yrityksillä kilpailukykyiset toimintamahdollisuudet.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa seuraavat alustavat pääluokkaperusteluissa olevia valtioneuvoston asettamia vaikuttavuustavoitteita täydentävät vaikuttavuustavoitteet hallinnolle ja sen kehittämiseksi:

- Ministeriön strategiset prosessit (lainsäädäntö sekä hallinnonalan ja rakenteiden ohjaus) ovat laadukkaita.
- Hallinnonalan virastojen ja laitosten toiminnan tuottavuuden mittaamista kehitetään. Työn tuottavuus ja kokonaistuottavuus paranevat.

01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 20 007 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon valtion televisio- ja radiorahastosta saatava rahoitus.

Yleiselle osastolle sijoitettu talousjohtajan virka muutetaan 1.1.2009 lukien viraksi, jota ei ole valtion talousarviossa eriteltävä.

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti toiminnalleen vuodelle 2009 seuraavat toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokka- ja lukupe-
rusteluissa hallinnolle ja sen kehittämiseksi asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita:

Tuotokset ja laadunhallinta

- Lainsäädäntöprosessi on selkeästi johdettu ja säädösvalmistelu on ammattitaitoista.
- Liikenne- ja viestintäpoliittisen lainsäädännön valmistelun tavoitteena on, että hankkeen vaikutukset on arvioitu oikein ja kattavasti.

Toiminnallinen tehokkuus

- Ministeriön toimintaa tukevia prosesseja kehitetään.
- Tuottavuuden mittaamista kehitetään.
- Työn tuottavuuden kasvu vuodessa on 1 %.
- Kokonaistuottavuuden kasvu keskimäärin vuodessa toiminta- ja taloussuunnitelukaudella on 2 %.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

- Työtyytyväisyys on vähintään 3,4 (asteikolla 1—5) (2008 tavoite 3,4, 2007 toteutuma 3,1, 2006 toteutuma 3,4).

Momentilta palkattavan henkilöstön määrä vähenee yhden henkilötyövuoden tuottavuustoimien vuoksi.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2007 toteutuma	2008 varsinainen talousarvio	2009 esitys
Bruttomenot	16 711	19 415	20 307
Bruttotulot	345	300	300
Nettomenot	16 366	9 115	20 007
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	4 054		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	4 714		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Virka- ja työehtosopimus	413
Työnantajan palkkoliittiset kehittämistoimenpiteet	98
Momentille 12.31.99 kerättäviä tuloja vastaava määrä- raha	8
Hallitusohjelman tietoyhteiskuntapolitiikan toteutta- minen ja koordinointi	200
Tilapäistoimitilojen vuokra	250
Siirto momentille 28.30.01 (joukkoviestintätilasto)	-64
Tuottavuustoimet	-15
Yhteensä	890

2009 talousarvio	20 007 000
2008 I lisätalousarvio	198 000
2008 talousarvio	19 115 000
2007 tilinpäätös	18 799 000

21. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 34 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ministeriön hallinnonalan tuottavuuden edistämiseen tähtäävien investointien, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palvelujen hankintaan.

2009 talousarvio	34 000
------------------	--------

29. (31.99.29) Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 325 474 000 euroa.

2009 talousarvio	325 474 000
2008 II lisätalousarvio	14 213 000
2008 talousarvio	302 313 000
2007 tilinpäätös	287 085 225

40. (31.99.40) Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 942 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen liikenne- ja viestintäalan yhteisöjen ja museotoiminnan tukemiseksi.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu käytettäväksi liikenne- ja viestintäalan museoiden tukemiseen sekä Suomen Ilmailuliitto ry:n toiminnan tukemiseen ja viranomaistehtävissä avustamisesta aiheutuvien kustannusten kattamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös avustuksen maksamiseen viestintäyhteisöille hankkeisiin, joilla edistetään tietoyhteiskunnan palvelujen turvallista käyttöä ja itsesääntelyä sekä kansalaisten viestintävalmiuksia.

Määrärahan arvioitu käyttö	€
Liikenne- ja viestintäalan museot	459 000
Mobilia-säätiö	160 000
Suomen Ilmailuliitto ry:n tuki	193 000
Liikennealan yhteisöt	30 000
Viestintäalan yhteisöt	100 000
Yhteensä	942 000

2009 talousarvio	942 000
2008 talousarvio	942 000
2007 tilinpäätös	942 000

(62.) (31.99.62) EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus liikenne- ja viestintäministeriön osalta (arviomääräraha)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2008 II lisätalousarvio	62 000
2008 talousarvio	873 000
2007 tilinpäätös	11 578 382

10. (31.24, 25, 30, 40, 52, 60, osa ja 99, osa) Liikenneverkko

Selvitysosa: Olemassa olevat liikenneväylät pidetään kunnossa perusväylänpidon toimin. Perusväylänpito sisältää väylien päivittäisen hoidon ja ylläpidon, loppuun käytettyjen rakenteiden korvaamisen, liikenteen ohjauksen sekä pienet investoinnit. Yksitystiet ovat tärkeä osa liikennejärjestelmää. Tavoitteena on pitää ne riittävässä kunnossa teiden varsien asuvien kannalta sekä puukuljetusten vuoksi.

Liikenneverkon kehittämishankkeilla parannetaan liikenneoloja. Vuonna 2009 aloitetaan liikennepoliittisen selonteon mukaisesti vt 5 Lusi—Mikkeli puuttuvien osien perusparannukset ja Helsinki—Vaalimaa-moottoritien E 18 toteuttamiseksi Kehä III, 1. vaihe. Helsinki—Vaalimaa-moottoritie E 18 toteutetaan vuoteen 2020 mennessä. Lisäksi aloitetaan Kehärata ja Seinäjoki—Vaasa, sähköistys. Edelleen aloitetaan Kilpilahden uuden tieyhteyden rakentaminen sekä Pietarsaaren meriväylän syventäminen.

Perustienpidossa asetetaan etusijalle tiestön jokapäiväinen liikennöitävyys, tieverkon kunnosta huolehtiminen ja liikenneturvallisuus. Perustienpidon määrärahaista toteutettavia liikenneturvallisuutta ja sujuvuutta parantavia sekä alueiden kehittämistä tukevia pieniä investointeja toteutetaan rajoitetusti.

Päätiestöllä hoidon taso takaa hyvät ajo-olosuhteet, seututeillä tyydyttävät ja yhdysteillä välttävät. Pääteiden ja muiden vilkkaiden teiden kunto säilyy nykytasolla. Perustienpidon määrärahaa on kohdennettu 15 milj. euroa alemman tieverkon teiden ja siltojen ylläpitoon puukuljetusten turvaamiseksi. Erityinen haaste on siltojen kunnan turvaaminen sekä vastaaminen asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin pienten alueellisten investointien avulla.

Tieliikenteen turvallisuutta parannetaan valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti.

Perusradanpidossa keskitytään koko rataverkon pitämiseen liikennöitävässä kunnossa ja priorisoidaan junaliikenteen turvallisuus, täsmällisyys ja vilkasliikenteisen verkon osat. Puukuljetuksia turvataan Porokylä—Vuokatti rataosan perusparantamisella. Lisäksi puukuljetusten edellytysten parantamiseen käytetään 5 milj. euroa perusradanpidon määrärahoista.

Rataverkon kriittinen haaste on edelleen rataverkon peruskorjausurakan läpivienti ja laajentaminen myös ratapihoille. Hoidon ja käytön kustannuksia nostavat tulevaisuudessa rataverkon laajentuminen, uuden Euroopan laajuisen rautateiden GSMR-radioverkon käyttö- ja hoitokustannukset sekä Rautatieviraston edellyttämät merkki-muutokset.

Vesiväylien osalta väylämaksulain mukaisten tehtävien kustannusvastaavuus on ollut selkeästi yli 100 % vuosina 2005—2007. Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen väylämaksulain (1122/2005) muuttamisesta siten, että maksuja alennetaan 14 %. Maksun määrittämisessä otetaan huomioon aiempina vuosina kertynyt ylijäämä. Väylämaksulain mukaisten tehtävien kustannusvastaavuus on 87 %, kun tuloissa otetaan huomioon myös momentilla 11.19.06 arvioidut väylämaksutulot. Edelleenkin maksun tarkoituksena on kattaa kauppamerenkulun väylien rakentamisesta, hoidosta ja ylläpidosta sekä alusliikennepalvelusta ja jäänmurtajien avustustoiminnasta aiheutuvat kustannukset.

Väylävirastot kehittävät hankintamenettelyjään ja väylänpidon markkinoita siten, että maarakennusalan tuottavuus paranee ja kilpailu markkinoilla toimii.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa seuraavat alustavat pääluokkaperusteluissa olevia valtioneuvoston asettamia vaikuttavuustavoitteita täydentävät vaikuttavuustavoitteet liikenneverkoille:

- Suomen ulkomaankaupan tarvitsemat matka- ja kuljetusketjut ovat sujuvia ja tehokkaita.
- Matka- ja kuljetusketjut seutujen välillä ovat luotettavat ja sujuvat sekä matkajat ovat ennakoitavissa.
- Kaupunkiseuduilla maankäyttö ja liikenne on sovitettu yhteen. Matka- ja kuljetusketjut toimivat ennustettavasti sekä kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen markkinaosuus on kasvanut.
- Maaseudulla ja saaristossa liikkumisen ja kuljetusten peruspalvelut on turvattu.

— Tieliikenteen onnettomuuksissa kuolleiden määrä on korkeintaan 250 vuonna 2010.

— Raideliikenteessä ja kaupallisessa merenkulussa ei tapahdu kuolemaan johtaneita onnettomuuksia.

— Kaupunkiseuduilla ja kaupunkien välisillä matkoilla henkilöautoliikenteen suorituksen kasvu pysäytetään.

— Liikenteen energian käyttöä vähennetään ja energiatehokkuutta parannetaan.

— Ympäristöriskejä vähennetään.

— Liikenteen melua ja sille altistumista vähennetään.

— Hallinnonalan virastojen ja laitosten toiminnan tuottavuuden mittaamista kehitetään. Työn tuottavuus ja kokonaistuottavuus paranevat.

Seuraavissa taulukoissa on esitetty väylävirastojen tulot ja menot. Menojen osalta on esitetty perusväylänpidon menojen kohdentuminen sekä kunkin väyläviraston kehittämisinvestointeihin käytettävä rahoitus.

Tiehallinnon tulot ja menot (milj. euroa)¹

	2007 toteutuma	2008 varsinainen talousarvio	2009 varsinainen talousarvio
Toimintamenot (01)	72,8	82,4	83,4
— Tulot toiminnasta	3,8	3,2	3,5
— Toimintamenot	76,6	85,6	86,9
Perustienpito (21)	518,6	524,5	510,6
Tulot			
— Tulot ulkopuolisista rahoitusosuuksista	18,4	5,0	5,0
Menot	536,7	529,5	515,6
— Hoito ja käyttö	198,0	209,0	203,7
— Liikenteen operatiivinen ohjaus	16,0	14,0	5,0
— Ylläpito ja korvausinvestoinnit	208,9	232,4	237,5
— Alueelliset investoinnit ²	32,8	25,7	23,0
— Menot ulkopuolisista rahoitusosuuksista ³	18,4	5,0	5,0
— Valtakunnalliset hankeohjelmat ja teemapaketit ⁴	36,6	27,6	10,4
— Suunnittelu	26,0	15,8	31,0
Kehittämisinvestoinnit (76, 78, 79)	229,8	269,9	246,4
— Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (76)	30,8	27,8	26,8
— Eräät väylähankkeet (78)	177,6	216,2	162,1
— Jälkirahoitus-, kokonaisrahoitus- ja elinkaarirahoitushankkeet (79)	21,4	25,3	57,5
Nettomenot yhteensä	821,0	876,2	57,0
Bruttomenot yhteensä	843,2	884,4	762,0

¹Tiehallinnolla on käytettävissään myös työ- ja elinkeinoministeriön pääloukan momentilta 32.50.63 Kainuun kehittämisraha 23 122 000 euroa (sis. alv), jotka käytetään Kainuun maakunnan tienpitoon. Kainuun maakunnassa tienpito perustuu maakunnan ja tiepiirin väliseen sopimukseen.

²Perustienpidon alueelliset investoinnit ovat pieniä, lähinnä liikenneturvallisuusinvestointeja, joista tiepiirit päättävät annettujen kehysten puitteissa. Hankkeet toteutuvat maakuntien kehittämisstrategioita ja hankkeista sovitaan maakuntien toteuttamisohjelmien yhteydessä.

³Menot ulkopuolisista rahoitusosuuksista ovat lähinnä kuntien osuuksia tiehankkeiden menoista.

⁴Vuonna 2009 toteutetaan seuraavia käynnissä olevia valtakunnallisia hankeohjelmia ja teemapaketteja: satamien ja terminaalien tieyhteyksien kehittäminen, pääteiden keskisuuret turvallisuusinvestoinnit, joukkoliikenteen edistäminen pääkaupunkiseudun säteittäisillä pääväylillä, pohjavesiohjelma, pääteiden kohtausonnettomuuksien vähentäminen sekä kaivostoiminnan kehittäminen.

Ratahallintokeskuksen tulot ja menot (milj. euroa)

	2007	2008	2009
	toteutuma	varsinainen talousarvio	varsinainen talousarvio
Toimintamenot (02)	21,6	28,1	29,6
Tulot	0,3	0,2	0,2
Menot	21,9	28,3	29,8
— Hallinto	11,7	14,1	15,9
— Tutkimukset (T&k)	4,6	6,0	6,0
— Hoidon ja käytön hallinnointi	5,0	6,9	6,5
— Liikennejärjestelmän suunnittelu	0,6	1,3	1,4
Perusradanpito (22)	302,6	327,8	303,1
Tulot	54,2	51,8	52,7
— Ratamaksu	42,4	44,6	43,4
— Kiinteistötoimi	5,7	4,4	5,0
— Muut tulot	6,1	2,8	4,3
Menot ⁵	356,8	379,6	355,8
— Radan hoito ja käyttö	132,3	141,3	149,4
— Liikenteen hallinta	38,8	42,0	42,0
— Kiinteistöt	3,7	3,8	3,9
— Ylläpitoinvestoinnit	20,9	15,0	15,0
— Korvausinvestoinnit	157,5	172,3	140,3
— Suunnittelu	3,6	5,2	5,2
Kehittämisinvestoinnit (76, 77, 78, 79)	46,2	146,7	163,0
— Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (76)	3,8	0,7	3,0
— Väyläverkon kehittäminen ja radioverkon rakentaminen (77)	8,0	-	-
— Eräät väylähankkeet (78)	34,4	146,0	160,0
Nettomenot yhteensä	370,4	502,6	495,7
Bruttomenot yhteensä	424,9	554,6	548,6

Merenkululaitoksen menot ja tulot (milj. euroa)

	2007	2008	2009
	toteutuma	varsinainen talousarvio	varsinainen talousarvio
Toimintamenot ja vesiväylänpito (03, 23)	92,1	95,4	97,3
Tulot	9,3	6,1	6,5
Menot	101,4	101,5	103,8
— Hallinto	8,1	10,5	7,9
— Muut tehtävät	4,7	3,1	3,3
— T&k -menot	0,9	0,3	0,0
— Väylänpito	28,4	26,1	27,7
— Talvimerenkulun avustaminen	26,7	32,7	35,0
— Alusliikenteen ohjauspalvelut (VTS, Gofrep, turvallisuusradio)	8,6	8,1	8,9
— Merikartoitus ⁶	10,2	11,5	10,1
— Meriturvallisuus	6,8	6,4	6,7
— Ylläpito- ja korvausinvestoinnit	7,0	2,8	4,2
Kehittämisinvestoinnit (76, 77, 78)	5,60	19,55	22,3
— Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (76)	0,009	0,05	0,05
— Väyläverkon kehittäminen ja radioverkon rakentaminen (77)	0,1	-	-
— Eräät väylähankkeet (78)	5,5	19,5	22,2
Nettomenot yhteensä	97,70	114,95	119,6
Bruttomenot yhteensä	107,00	121,05	126,1

⁵Sisältää rataverolla katettavia menoja noin 16,4 milj. euroa.

⁶Myös väylänpitoa palveleva toiminta.

Merenkululaitoksen tuotot ja kustannukset tehtävittäin vuonna 2009

	Tuotot 1 000 €	Toiminta- kustan- nukset 1 000 €	Poistot ⁷ 1 000 €	Laskennalliset korot ⁶ 1 000 €	Kustannukset yhteensä 1 000 €	Ylijää- mä/Alijää- mä 1 000 €	Kustan- nusvasta- vuus %
Rannikon kaup- pamerenkulun väylät Väylämaksulla katettavat tehtävät yhteensä	65 834	59 397	9 594	6 383	75 374	-9 540	87
— väylänpito	65 574	19 430	7 856	5 925	33 211		
— alusliikenne- palvelu (VTS)	260	5 878	1 724	457	8 059		
— jäänmurto	0	34 089	14	1	34 104		
Muut väylät	217	5 966	990	448	7 404	-7 187	3
Sisävesien väylät	974	17 497	4 530	3 108	25 135	-24 161	4
Luotsaus viranom.	361	858	12	3	873	-512	41
Liiketoiminta	2 012	1 973	192	163	2 328	-316	86
Alusturvallisuus	1 990	7 929	37	6	7 972	-5 982	25
Muut viranomais- tehtävien kaltaiset tehtävät	407	7 571	727	330	8 628	-8 221	5
Yhteensä	71 795	101 191	16 082	10 441	127 714	-55 919	56

Väylämaksulain mukaisen toiminnan tehtävien kehitys ja väylämaksutulot (11.19.06)

	2007 Toteutuma	2008 Arvio	Muutos- %	2009 Arvio	Muutos- %
Väylämaksuilla katettava toiminta					
Ulkomaan tavaraliikenne rannikolla, milj. tonnia	100,6	102,6	5,7	104,6	1,9
Matkustajaliikenne, milj. matkustajaa	15,9	16,0	-1,8	16,0	0,0
Väylämaksut, milj. euroa	86,1	75,0	-8,2	65,1	-13,2

01. (31.24.01) Tiehallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 83 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös lähialueyhteistyöhankkeisiin sekä palvelussuhdeasuntojen liiketaloudellisiin perusteisiin määräytyvien vuokrien alentamiseen.

Selvitysosa: Tiehallinto turvaa toimivat matka- ja kuljetusketjut ylläpitämällä ja kehittämällä tieverkon palvelutasoa, parantaa tieliikenteen turvallisuutta sekä vähentää ja ehkäisee ympäristöhaittoja. Tiehallinto vastaa valtion vastuulla olevista maanteistä osana liikennejärjestelmää. Maantieverkon pituus on 78 250 km ja sen arvo on 14,5 mrd. euroa. Tiehallinnon tehtävänä on tukea tienpidon toimin elinkeinoelämän kilpailukykyä ja tasapainoista aluekehitystä sekä pitää päätieverkon ohella huolta alemmanasteisen tieverkon riittävästä laajuudesta ja kunnosta.

Momentilta palkattavan henkilöstön määrä vähenee 39 henkilötyövuotta tuottavuus-toimien vuoksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Tiehallinnolle vuodelle 2009 seuraavat taulukossa vahvennettuna esitetyt toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pää-

⁷Poistot laskettu kirjanpidon arvosta. Käytetty korkokanta 3 %.

luokka- ja lukuperusteluissa liikenteen toimialalle ja liikenneverkoille asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita⁸:

Tulostavoite/tunnusluku	2007 toteutuma	2008 ennuste	2009	2012 ennuste
			ennuste/ tulosta- voite	
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA				
Turvataan toimivat matka- ja kuljetusketjut				
Maanteiden pituus (km)	78 161	78 250	78 300	78 450
Päällystepituus (km)	50 832	50 850	50 900	51 050
Siltojen lukumäärä (kpl)	14 431	14 400	14 430	14 500
Kevyen liikenteen väylien pituus (km)	5 477	5 600	5 700	6 000
Liikennesuorite, maantiet (mrd. ajoneuvokm)	35,1	35,4	36,5	38,0
Tieliikenteen hiilidioksidipäästöt (1990=100)	110	110	110	110
Sujuva ja turvallinen verkko (%)	75	73	73	73
Päällyst. tiet kuntoluokissa huono ja erittäin huono (km)	3 328	3 400	3 500	3 360
Sillat kuntoluokissa huono ja erittäin huono (kpl)	1 015	965	900	730
Soratiet kuntoluokissa huono ja erittäin huono (km)	3 260	2 850	2 770	2 600
Huonot ja erittäin huonot kevyen liikenteen väylät (km)	258	240	240	220
Tienkäyttäjätyytyväisyys pääteiden tilaan	3,72	3,6	3,6	3,6
Tienkäyttäjätyytyväisyys muun tieverkon tilaan	3,05	3,0	3,0	3,0
Parannetaan liikenneturvallisuutta				
Henkilövahinko-onnettomuuksien vähenemä	58,5	75	39	53
Vähenemä perustienpidon toimin	51,5	47	35	35
Vähenemä kehittämisinvestoinnein	7,0	28	4	18
Vähennetään ympäristöhaittoja				
Pohjavesiriskit (km)	113	110	107	100
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS				
Parannetaan tuottavuutta ja kokonaistaloudellisuutta				
Kunnossapidon yksikkömenot (€/km)	6 512	6 810	6 910	7 000
Palvelun tuottajien tyytyväisyys (0—100)	62	62	62	66
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus (%)	86	90	90	90
Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus (%)	290	100	100	100
Työn tuottavuuden kasvu vuodessa (%)	5	2	4	2
Kokonaistuottavuuden kasvu keskim. vuodessa TTS - kaudella (%)	2	2	2	2
HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA				
Työtyytyväisyys (1—5)	3,4	3,4	3,4	3,4

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)	2008		
	2007 toteutuma	varsinainen talousarvio	2009 esitys
Bruttomenot	76 600	85 645	86 900
Bruttotulot	3 800	3 200	3 500
Nettomenot	72 800	82 445	83 400
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	5 641		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	0		

⁸Tiehallinnolle asetettavat tavoitteet kattavat myös Kainuun maakunnan tieverkon. Kainuun maakunnassa tienpito perustuu maakunnan ja tiepiirin väliseen sopimukseen.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Virka- ja työehtosopimus	552
Työnantajan palkkoliittiset kehittämistoimenpiteet	403
Yhteensä	955

2009 talousarvio	83 400 000
2008 II lisätalousarvio	497 000
2008 talousarvio	82 445 000
2007 tilinpäätös	77 311 000

02. (31.40.01) Ratahallintokeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 29 557 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös hallinnon, hallinnonin, tutkimus- ja kehittämistoiminnan ja liikennejärjestelmäsunnittelun menoihin sekä kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen.

Selvitysosa: Ratahallintokeskus turvaa toimivat matka- ja kuljetusketjut ylläpitämällä ja kehittämällä rataverkon palvelutasoa, parantaa rataliikenteen turvallisuutta sekä vähentää ja ehkäisee liikenteen ympäristöhaittoja.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Ratahallintokeskukselle vuodelle 2009 seuraavat taulukossa vahvennettuna esitetyt toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokka- ja lukuperusteluissa liikenteen toimialalle ja liikenneverkoille asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita:

Tulostavoite/tunnusluku	2007 toteutuma	2008	2009 tulostavoite	2012 ennuste
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA				
Turvataan toimivat matka- ja kuljetusketjut				
Rataverkon pituus/liikennöidyn rataverkon pituus (km)	5 899/5 781	5 919/5 801	5 919/5 801	5 919/5 801
Nopean (>= 160 km) rataverkon pituus (henkilöliikenne; km)ennuste/ tulostavoite	675	675	675	825
25 tonnin verkon pituus (tavaraliikenne; km)	378	399	399	554
Rataverkon kuntoindeksi (100 = hyvä kunto)	88	88	87	85
Yli-ikäinen päällysrakenne liikennöidyllä rataverkolla (km)				
— kiskot	1 482	1 440	1 300	1 200
— ratapölkkyt	1 337	1 250	1 080	950
Radanpidosta johtuvat viivästykset (% kaukoliikenteen junista myöhässä määräas. (5 min)	3,8	5	5	5
Radan huonosta kunnosta johtuvat liikennejärjestelyt liikennöidyllä rataverkolla (km)	592	540	480	710
Parannetaan liikenneturvallisuutta				
Käytössä olevien tasoristeysten määrä valtion liikennöidyllä rataverkolla yhteensä (kpl)	3 634	3 559	3 495	3 370
Varoituslaitteilla varustettujen tasoristeysten osuus kaikista tasoristeyksistä valtion liikennöidyllä rataverkolla (%)	21	21	22	23
Radasta aiheutuvat vahingot junaliikenteessä (kpl)	5	5	5	5
Junaonnettomuuksissa kuolleet matkustajat	0	0	0	0
Tasoristeystonnettomuuksien määrä valtion rataverkolla	37	40	40	40

Vähennetään ympäristöhaittoja

Yli 55 dBA:n junaliikenteen melulle altistuneiden määrä	44 000	43 900	43 600	43 100
Melulta suojattujen henkilöiden määrä (hlöä/vuosi)	0	100	200	100
Rautatiekuljetusten osuus kotimaan tavaraliikenteen suoritteesta (%)	25	25	25	24
Rautateiden kulkutapaosuus kotimaan henkilöliikenteen suoritteesta (%)	5	5	5	5
Sähköistetyin radan osuus rataverkolla (%)	52	52	52	55

TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

Sähkön ja telematiikan hoito- ja käyttömenot (€/raide-km)	4 927	5 330	5 580	5 580
Muut hoito- ja käyttömenot (€/raide-km)	7 104	7 670	8 370	8 370
T&k-menojen osuus perusradanpidon menoista (%)	1,2	1,6	1,6	1,7
Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastavuus (%)	88	100	100	100
Työn tuottavuuden kasvu vuodessa (%)	-6	0	-1	0
Kokonaistuottavuuden kasvu keskim. vuodessa TTS-kaudella (%)	1	0	-1	-1

HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA

Työtyytyväisyys (1—5)	3,6	3,4	3,6	3,6
-----------------------	-----	-----	------------	-----

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2007 toteutuma	2008 varsinainen talousarvio	2009 esitys
Bruttomenot	21 945	28 482	29 807
Bruttotulot	327	200	250
Nettomenot	21 618	28 048	29 557
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	0		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	0		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Virka- ja työehtosopimus	309
Siirto momentilta 31.10.22	1 200
Yhteensä	1 509

2009 talousarvio	29 557 000
2008 II lisätalousarvio	1 218 000
2008 talousarvio	28 048 000
2007 tilinpäätös	27 566 000

03. (31.30.01) Merenkulkulaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 35 018 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös rakennusten, rakenteiden ja kiinteistöjen peruseränsäilytyksestä ja uudisrakentamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen silloin, kun hankkeen hankintameno tai kustannusarvio on alle 1 000 000 euroa.

Selvitysosa: Merenkululaitos turvaa toimivat matka- ja kuljetusketjut ylläpitämällä ja kehittämällä vesiväylien palvelutasoa siihen liittyvine toimintoineen, parantaa merenkulun turvallisuutta sekä vähentää ja ehkäisee ympäristöhaittoja.

Toiminnan tuloja ovat maksullisen palvelutoiminnan tulot, karttatuotannon tulot, merenkulun tarkastustoiminnan tulot, osa väylien maksullisen palvelutoiminnan tuloista ja osa väyläverkon kiinteistöjen vuokratuloista. Toiminnan menoja ovat hallinnon, tukipalveluiden, meriturvallisuuden, alusliikenteen ohjauspalveluiden sekä karttatuotannon menot. Momentilta maksetaan myös Saimaan kanavan hoitokunnan menot.

Momentilta palkattavan henkilöstön määrä vähenee neljä henkilötyövuotta tuottavuus-toimien vuoksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Merenkululaitokselle vuodelle 2009 seuraavat taulukossa vahvennettuna esitetyt toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokka- ja lukuperusteluissa liikenteen toimialalle ja liikenneverkoille asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita:

Tulostavoite/tunnusluku	2007 toteutuma	2008 tavoite	2009 ennuste/ tulostavoite	2012 ennuste
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA				
Turvataan toimivat matka- ja kuljetusketjut				
Kauppamerenkulun väyläkilometrit	3 945	3 942	3 912	3 912
Muun vesiliikenteen väyläkilometrit	12 318	12 319	12 299	12 299
Talvisatamien määrä	23	23	23	23
Kauppamerenkulun huonokuntoisten väylien määrä (km)	531	542	470	300
Tarkistusmitattujen väylien osuus, %				
— kauppamerenkulun väylät	84	86	88	98
— muu vesiliikenne	27	32	35	45
Jäänmurtajien toimintapäivät	550	650	650	650
Jäänmurtopalvelujen odotusaika, enint. tuntia	3,2	3,5	3,5	3,5
Ilman odotusta läpipäässeiden alusten osuus, %	92,8	90—95	90—95	90—95
Alusliikennepalvelujen saataavuus, %		99,8	99	70
Parannetaan liikenneturvallisuutta ja vähennetään ympäristöhaittoja				
Merenmittausten uudistaminen tärkeimmiltä merikuljetusreiteiltä, toteutusaste, %	47	55	63	86
Suomen sijoittuminen 5:n parhaimman maan joukkoon vähiten pysäytettyjen alusten listalla		5	5	5
Suomen aluevesillä ja suomalaisille aluksille tapahtuneet onnettomuudet, enintään (neljän vuoden keskiarvo)	40	41	40	40
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS				
Parannetaan tuottavuutta ja kokonaistaloudellisuutta				
Rannikon kauppamerenkulun palvelut				
- väylien ylläpidon kustannukset €/väyläkm	3 966	3 520	3 950	3 710
Sisävesien kauppamerenkulun palvelut				
- väylien ylläpidon kustannukset €/väyläkm	8 977	9 160	8 600	8 450
Muun vesiliikenteen palvelut				
- väylien ylläpidon kustannukset €/väyläkm	704	605	680	640
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus (%)	24,6	25	27	30
Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus (%)	113	100	100	100
Työn tuottavuuden kasvu vuodessa (%)	0,2	2	2	2
Kokonaistuottavuuden kasvu keskim. vuodessa TTS-kaudella (%)	5	2	2	2
HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA				
Työtyytyväisyys (1—5)	3,1	3,3	3,3	3,3

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2007 toteutuma	2008 budjetoitu	2009 varsinainen talousarvio
Bruttomenot	38 618	38 158	39 188
Bruttotulot	5 242	4 206	4 180
Nettomenot	33 376	33 952	35 018
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	2 718		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	3 605		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Virka- ja työehtosopimus	834
Valtiotyönantajan palkkoliittiset kehittämistoimenpiteet	232
Siirtymäkausien nopeutettu päättäminen	-54
Yhteensä	1 012

2009 talousarvio	35 018 000
2008 II lisätalousarvio	631 000
2008 talousarvio	33 952 000
2007 tilinpäätös	33 241 000

21. (31.24.21) Perustienpito (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 510 572 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maanteiden suunnittelusta, rakentamisesta, kunnossapidosta, liikenteen hallinnasta ja liikennekeskustoiminnasta, kiinteistönpidosta ja muista tienpitäjän vastuulle kuuluvista tehtävistä aiheutuvien tienpidon menojen maksamiseen.

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon tulot ulkopuolisista rahoitusosuuksista.

Määrärahaa saa käyttää enintään 50 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Suomen tasavallan ja Venäjän federaation välisen maasopimuksen mukaisesti Tiehallinto vastaa myös Brutsnitshojen raja-aseman ja Suomen valtakunnanrajan välisen tieyhteyden ylläpidosta.

Määräraha on osittain alueiden kehittämisslaissa tarkoitettua alueiden kehittämisen rahoitusta.

2009 talousarvio	510 572 000
2008 II lisätalousarvio	39 800 000
2008 talousarvio	524 536 000
2007 tilinpäätös	524 427 000

22. (31.40.21) Perusradanpito (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 303 070 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää rataverkon suunnittelusta, rakentamisesta, kunnossapidosta, liikenteen hallinnasta, kiinteistönpidosta ja muista radanpitäjän vastuulle kuuluvista tehtävistä aiheutuvien radanpidon menojen maksamiseen.

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon ratamaksu, maksullisen palvelutoiminnan tulot ja omaisuuden myyntituotot lukuun ottamatta kiinteän omaisuuden myyntituottoja.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu vähennyksenä huomioon 1 200 000 euroa 15 henkilötyövuoden palkkamenojen siirtona momentille 31.10.02.

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon nettobudjetoitavina tuloina 52,7 milj. euroa, josta Ratahallintokeskukselle suoritettava ratamaksun perusmaksu on 43,4 milj. euroa.

Ratahallintokeskus perii liikennöitsijältä ratamaksua, josta osa määrätään rautatielaisissa säädetyin perustein. Rautatieliikenteen harjoittajille tarjottavista palveluista perittävän ratamaksun perusmaksu perustuu niihin radanpidon kustannuksiin, joita liikenteen harjoittaminen aiheuttaa suoraan rataverkolle ja radanpidolle. Toimintamomentille tuloutettavien tulojen lisäksi Ratahallintokeskus tulouttaa rataverolain perusteella momentille 11.19.03 Ratavero 20,6 milj. euroa. Loput 4 195 000 euroa ovat Kerava—Lahti –oikoradan käytöstä kannettavaa investointiveroa.

Korvausinvestoinnilla korvataan yli-ikäinen rakenne nykytekniikan mukaisella rakenteella. Ne kohdentuvat seuraavasti:

Korvausinvestoinnit (milj. euroa)			
	2007	2008	2009
	toteutuma	varsinainen talousarvio	ennuste
Päällys- ja alusrakenne	120	133	101
Turva- ja sähkölaitteet	25	15	23
Sillat	5	8	7
Muut	7	16	9
Korvausinvestoinnit yhteensä	157	172	140

Päällysrakenteen uusimisen määrä (perusradanpito)			
	2007	2008	2009
	toteutuma	varsinainen talousarvio	ennuste
Koko päällysrakenteen uusiminen (raidekilometriä)	76	94	90
Osittainen päällysrakenteen uusiminen (raidekilometriä)	103	156	80
Uusittavat vaihteet (kpl)	106	116	70

2009 talousarvio	303 070 000
2008 II lisätalousarvio	7 800 000
2008 talousarvio	327 820 000
2007 tilinpäätös	305 002 000

23. (31.30.21) *Vesiväylänpito* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 62 002 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vesiväylien ja kanavien suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta, talvimerenkulun avustamisesta, merikartoituksesta ja muista vesiväylänpidon tehtävistä aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös EU:n TEN-hankkeiden tutkimus- ja selvitysmenoihin sekä rakennusten, rakenteiden ja kiinteistöjen perusrakennuksesta ja uudisrakentamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen silloin, kun hankkeen hankintameno tai kustannusarvio on alle 1 000 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon vesiväylänpitoon kohdistuvat maksullisen palvelutoiminnan ja kiinteistöjen vuokrauksen tulot sekä Saimaan kanavan lupamaksutulot.

Määrärahaa saa käyttää enintään 298 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon lisäyksenä 538 000 euroa virka- ja työehtosopimuksesta aiheutuvina menoina ja 59 000 euroa valtiotyönantajan palkkapolitiittisten kehittämistoimenpiteiden johdosta. Momentilta palkattavan henkilöstön määrä vähenee kymmenen henkilötyövuotta tuottavuustoimien vuoksi. Tämä on otettu huomioon 300 000 euron vähennyksenä määrärajan mitoituksessa. Lisäksi nettobudjetoidut tulot ovat 2 320 000 euroa.

Toiminnan menoja ovat sisäisen palvelutuotannon, jäänmurtajapalveluiden sekä vesiväyliin kohdistuvien palveluiden menot.

Rannikon jäänmurron menot on mitoitettu 650 toimintapäivän mukaisesti eli nk. leudon talven mukaan, jolloin jääpeitettä on Perämerellä sekä rannikkoseudulla.

2009 talousarvio	62 002 000
2008 II lisätalousarvio	59 000
2008 talousarvio	61 409 000
2007 tilinpäätös	61 074 000

34. (31.60.34) *Valtionavustus länsimetron suunnitteluun* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 6 750 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää aikaisempina vuosina myönnetyn valtuuden mukaisen avustuksen maksamiseen Helsingin ja Espoon kaupungeille länsimetron suunnitteluun kuitenkin siten, että valtion osuus on enintään 30 % suunnittelukustannuksista pl. alv-menot.

Selvitysosa: Länsimetron suunnittelukustannusten arvioidaan olevan yhteensä noin 50,0 milj. euroa. Valtio on sitoutunut länsimetron suunnitteluun yhteensä enintään 15 milj. eurolla ja lisäksi enintään 30 % kustannuksista pl. alv-menot. Vuonna 2009 arvioidut suunnittelukustannukset ovat noin 22,5 milj. euroa, josta valtion osuus on enintään 6,75 milj. euroa. Luvut ovat ilman arvonlisäveroa.

2009 talousarvio	6 750 000
2008 talousarvio	6 750 000
2007 tilinpäätös	1 500 000

41. (31.52.41) Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 947 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen maksamiseen Seinäjoen (Rengonharjun) säännöllisen reittiliikenteen piirissä olevan lentokentän rakenteiden ja laitteiden investointeihin sekä ylläpitomenoihin. Investointiavustus saa olla enintään 90 % investointimenoista. Muiden avustusten yhteismäärä saa olla enintään 70 % käyttömenoista. Avustukset myönnetään kustannuksiin ilman arvonlisäveroa.

Määrärahaa saa käyttää myös aikaisempina vuosina myönnetyn valtuuden mukaisen avustuksen maksamiseen Seinäjoen (Rengonharjun) lentokentän laajennushankkeen kustannuksiin enintään 70 % kustannuksista pl. alv-menot. Vuoden 2009 osuus avustuksesta on enintään 1 973 000 euroa.

Selvitysosa: Määräraha on alueiden kehittämislaisissa tarkoitettua alueiden kehittämisen rahoitusta.

Seinäjoen (Rengonharjun) lentokentän vuonna 2006 aloitetun laajennushankkeen kustannusten avustamiseen on sitouduttu vuonna 2008 siten, että valtionavustuksen määrä on enintään 3 947 000 euroa, kuitenkin siten, että valtionavustuksen kokonaismäärä on enintään 70 % kustannuksista pl. alv-menot. Vuoden 2009 osuus avustuksesta on enintään 1 973 000 euroa.

2009 talousarvio	2 947 000
2008 talousarvio	3 000 000
2007 tilinpäätös	1 500 000

50. (31.25.50) Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 23 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) ja asetuksen (1267/2000) mukaisten valtionapujen maksamiseen, yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen.

Selvitysosa: Määrärahaa on tarkoitus käyttää haja-asutusalueiden teiden kunnossapidon ja parantamisen tukemiseen. Määrärahaa käytetään tasa-arvoisen liikkumisen turvaamiseen ja pysyvän asutuksen sekä perustuotantotoiminnan tarvitsemien teiden avustamiseen niiden merkityksen suhteessa.

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen yksityisistä teistä annetun lain muuttamiseksi siten, että puukuljetusten kannalta merkittävillä yksityis-teille voidaan myöntää avustusta.

Valtionapu kohdistuu ensisijassa teiden parantamiseen sekä lauttojen käytön ja kunnossapidon tukemiseen. Valtioapuun oikeutettuja teitä on noin 55 000 km, avustettavia kohteita on vuosittain noin 1 000 ja keskimääräinen avustus on 20 000 euroa. Tu-

en enimmäisosuus voi olla 75 % todellisista hyväksytyistä kustannuksista. Tavanomaisia parantamiskohteissa tuen osuus on ollut noin 60 % ja erityiskohteissa, kuten silloissa, 75 %. Kuntien tuki kyseisiin kohteisiin on ollut noin 20 %. Avustettavia lauttapaikkoja on noin 20 kpl ja niihin käytettävä tuki on noin 2 milj. euroa.

Tiekuntien opastamista tehostetaan kolmevuotisella vuosina 2008—2010 toteuttavalla neuvontahankkeella. Hankkeessa pilotoidaan yksityistiekuntien tienpitoa laajasti käsittelevän neuvontapuhelimen toimintamallia. Lisäksi tuotetaan opasmateriaalia yksityisen tein perusparantamishankkeen läpiviemiseen.

2009 talousarvio	23 000 000
2008 talousarvio	18 000 000
2007 tilinpäätös	14 200 000

76. (31.24.76, 30.76 ja 40.76) Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 29 870 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maantielain (503/2005) mukaisten maa-alueiden ja korvausten lisäksi myös näihin liittyvien välttämättömien menojen maksamiseen,
- 2) kiinteistötoimitusmaksusta annetun lain (558/1995) mukaisten kiinteistötoimitusmaksujen maksamiseen,
- 3) tietä varten tarvittavien alueiden hankkimiseen ja korvaamiseen ennen tiesuunnitelman hyväksymistä,
- 4) rautatielain (555/2006) mukaista toimintaa varten hankittavien maa-alueiden kauppahintojen ja korvausten maksamiseen,
- 5) kiinteistötoimitusmaksusta annetun lain (558/1995) mukaisten kiinteistötoimitusmaksujen maksamiseen,
- 6) väylien ja muiden maa- ja vesirakennuskohteiden rakentamista varten tarpeellisten maa- ja vesialueiden hankintamenojen sekä
- 7) vesilain (246/1961) mukaisten korvausten maksamiseen.

Selvitysosa: Tiealueiden hankintoihin, korvauksiin ja lunastuksiin on tarkoitus käyttää 26 820 000 euroa, rata-alueiden hankintoihin, korvauksiin ja lunastuksiin 3 000 000 euroa sekä maa- ja vesialueiden hankintoihin ja korvauksiin 50 000 euroa.

Momentin nimike on muutettu.

2009 talousarvio	29 870 000
2008 II lisätalousarvio	4 100 000
2008 talousarvio	28 570 000
2007 tilinpäätös	34 621 994

77. (31.30.77 ja 40.(79)) Väyläverkon kehittäminen ja radioverkon rakentaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

Merenkululaitos oikeutetaan solmimaan aikaisempina vuosina myönnettyjen Naantalın väylän 6,5 milj. euron sopimusvaltuuden mukaisia sopimuksia siltä osin kuin sopimusvaltuutta ei ole käytetty.

Ratahallintokeskus oikeutetaan solmimaan aikaisempina vuosina myönnettyjen radioverkon rakentaminen 40,0 milj. euron sopimusvaltuuden mukaisia sopimuksia siltä osin kuin sopimusvaltuutta ei ole käytetty.

Selvitysosa: Momentin nimike on muutettu.

2009 talousarvio	—
2008 talousarvio	—
2007 tilinpäätös	17 568 000

78. (31.24.78, 30.78, 40.78 ja 99.78) Eräät väylähankkeet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 344 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää aikaisempina vuosina myönnettyistä sopimusvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen. Tiehallinto, Ratahallintokeskus ja Merenkululaitos oikeutetaan solmimaan myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin niitä valtuuksia ei ole käytetty.

Määrärahaa saa käyttää myös hankkeista vt 5 Lusi—Mikkeli sekä Kehärata aiheutuviin menoihin.

Tiehallinto oikeutetaan solmimaan sopimuksia hankkeen vt 5 Lusi—Mikkeli toteuttamiseksi enintään 42,0 milj. euron määrästä. Tiehallinto oikeutetaan myös solmimaan sopimuksia hankkeen E 18 Kehä III, 1. vaihe enintään 50,0 milj. euron kokonaiskustannusten arvonlisäverottomasta määrästä sekä vastaavat arvonlisäverot. Hankkeen toteuttamiseksi Tiehallinto solmii Vantaan kaupungin kanssa sopimuksen, jonka mukaan Vantaan kaupunki rahoittaa valtiolle kuuluvan väylän kustannukset arvonlisäveroineen, jotka valtio maksaa takaisin kaupungille korottomana hankkeen valmistuttua. Lisäksi Tiehallinto oikeutetaan solmimaan sopimuksia hankkeen Kilpilahden uusi tieyhteys enintään 25,0 milj. euron kokonaiskustannusten arvonlisäverottomasta määrästä sekä vastaavat arvonlisäverot. Hankkeen toteuttamiseksi Tiehallinto solmii Neste Oil Oyj:n kanssa sopimuksen, jonka mukaan Neste Oil Oyj rahoittaa valtiolle kuuluvan väylän kustannukset arvonlisäveroineen, jotka valtio maksaa takaisin yhtiölle korottomana hankkeen valmistuttua.

Ratahallintokeskus oikeutetaan solmimaan sopimuksia hankkeen Kehärata toteuttamiseksi enintään 404,0 milj. euron määrästä. Lisäksi Ratahallintokeskus solmimaan sopimuksia hankkeen Seinäjoki—Vaasa, sähköistys enintään 20,0 milj. euron kokonaiskustannusten arvonlisäverottomasta määrästä sekä vastaavat arvonlisäverot. Hankkeen toteuttamiseksi Ratahallintokeskus solmii Vaasan kaupungin ja Mustasaaren kunnan kanssa sopimuksen, jonka mukaan Vaasan kaupunki ja Mustasaaren kunta rahoittavat valtiolle kuuluvan radan sähköistyksen kustannukset arvonlisäveroineen, jotka valtio maksaa takaisin kaupungille ja kunnalle korottomana hankkeen valmistuttua.

Merenkulkulaitos oikeutetaan solmimaan sopimuksia hankkeen Pietarsaaren meriväylä toteuttamiseksi enintään 8,0 milj. euron määrästä.

Selvitysosa:

Hanke-erittely		Valmis	Sopimus-	Arvioitu	Määräraha	Rahoitustarve
		liiken-	valtuus	käyttö	v. 2009	myöhemmin
		teelle	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €
Keskeneräiset väylähankkeet						
Tiehankeet						
Mt 100	Hakamäentie, Helsinki	2009	100,0	80,8	19,2	-
Vt 20	Hintta—Korvenkylä, Oulu	2008	25,7	-	25,7	-
Vt 2	Vihti—Pori	2008	55,0	52,0	3,0	-
Vt 6	Lappeenranta—Imatra	2011	177,0	43,0	38,0	96,0
Mt 101	Kehä I, Turunväylä—Vallikallio	2012	164,7	1,5	-	163,2
Vt 4	Lusi—Vaajakoski	2010	75,0	20,8	30,2	24,0
Vt 4	Kemin kohta ja sillat	2009	74,0	34,0	31,0	9,0
E18	Vaalimaan rekkaparkkialue	2008	24,0	22,0	2,0	-
Ratahankeet						
	Ilmalan ratapiha	2010	100,0	50,1	25,0	24,9
	Seinäjoki—Oulu palvelutason parantaminen, I-vaihe	2009	110,0	61,0	49,0	-
	Lahti—Luumäki palvelutason parantaminen	2011	185,0	70,3	57,0	57,7
	Keski-Pasila palvelutason parantaminen	2010	39,2	2,0	20,0	17,2
	Talvivaaran kaivoshanke	2010	48,8	-	-	48,8
Vesiväylähankkeet						
	Tornion meriväylä	2007	11,0	10,1	0,05	0,85
	Raahen väylä	2009	30,0	7,8	22,2	-
	Haminan meriväylä (sis. alv)	2010	9,8	-	-	9,8
Yhteinen liikenneväylähanke						
	Vuosaaren sataman liikenneväylät	2008	296,5	295,5	1,0	-
Keskeneräiset väylähankkeet yhteensä			1 525,7	750,9	323,35	451,45
Uudet väylähankkeet						
Tiehankeet						
Vt 5	Lusi—Mikkeli	2011	42,0	-	12,0	30,0
E 18	Kehä III, 1. vaihe	2011	50,0	-	-	50,0
	Kilpilahden uusi tieyhteys	2010	25,0	-	-	25,0
Ratahankeet						
	Kehärata	2014	404,0	-	9,0	395,0
	Seinäjoki—Vaasa, sähköistys	2010	20,0	-	-	20,0
Vesiväylähankkeet						
	Pietarsaaren meriväylä	2010	8,0	-	-	8,0
Uudet väylähankkeet yhteensä			549,0	-	21,0	528,0
Väylähankkeet yhteensä			2 074,7	750,9	344,35	979,45

Tiehankeista arvioidaan aiheutuvan valtiolle menoja vuonna 2009 noin 162,1 milj. euroa ml. Vuosaaren sataman liikenneväylät, vuonna 2010 noin 112,1 milj. euroa, vuonna 2011 noin 41,9 milj. euroa, vuonna 2012 noin 86,6 milj. euroa ja myöhempinä vuosina noin 156,6 milj. euroa.

Ratahankkeista arvioidaan aiheutuvan valtiolle menoja vuonna 2009 160,0 milj. euroa, vuonna 2010 noin 203,5 milj. euroa, vuonna 2011 noin 116,1 milj. euroa, vuonna 2012 noin 100,0 milj. euroa ja myöhemmin vuosina noin 144,0 milj. euroa.

Vesiväylähankkeista arvioidaan aiheutuvan valtiolle menoja vuonna 2009 noin 22,3 milj. euroa, vuonna 2010 noin 14,7 milj. euroa ja vuonna 2011 noin 4 milj. euroa.

Helsingin kaupunki osallistuu hankkeiden Hakamäentie, Helsinki ja Vuosaaren sataman liikenneväylät rahoitukseen. Vastaavat tuloarviot tuloutetaan momentille 12.31.99.

Uusien hankkeiden perusteluina esitetään seuraavaa:

Vt 5 Lusi—Mikkeli. Valtatie 5 on itäisen Suomen pääväylä, joka on Heinolan ja Mikkelin välillä pääosin parannettu vilkkaan liikenteen edellyttämään kuntoon. Parantamatta on kuitenkin kolme mäkiä, mutkaista ja kapeaa osuutta, joiden yhteispituus on noin 20 km. Osuuksien näkemäolosuhteet ovat huonot ja turvallinen ohittaminen on mahdotonta. Nykyinen liikennemäärä on noin 6 500 autoa vuorokaudessa. Ongelmia esiintyy erityisesti kesäviikonloppuisin, jolloin liikennemäärä on yli kaksinkertainen. Jaksolla tapahtuu vuosittain noin 5 henkilövahinko-onnettomuutta.

Hanke sisältää valtatie rakentamisen jatkuvaksi keskikaiteelliseksi ohituskaistatieksi välillä Koirakivi—Hurus (20 km). Hankkeeseen sisältyy kuusi uutta ohituskaistaa, neljän nykyisen ohituskaistan parantaminen ja neljä uutta eritasoliittymää. Kaikki tasoliittymät poistetaan ja valtatielle tehdään jatkuva rinnakkaistieyhteys kevyelle liikenteelle ja hitaalle maatalousliikenteelle. Yhtenäisen ja tasalaatuisen valtatie palvelutaso ja liikenneturvallisuus paranevat. Vuositasolla säästyy noin 1,1 henkilövahinko-onnettomuutta. Hankkeen kustannusarvio on 42,0 milj. euroa maarakennuskustannusindeksi (MAKU 2000=100) kustannustasossa 158 pistettä. Hankkeen H/K-suhde on 1,7.

E 18 Kehä III, 1. vaihe. Kehä III on osa kansainvälistä E18-tietä ja Etelä-Suomen tärkeintä itä-länsisuuntaista kuljetusväylää. Tie on myös tärkeä Vantaan ja pääkaupunkiseudun sisäinen runkoyhteys. Vantaankosken ja Lentoasemantien välillä Kehä III on 2+2-kaistainen väylä, jolla on valo-ohjattuja tasoliittymiä. Liikennettä on keskimäärin noin 60 000 autoa/vrk.

Maankäyttö Kehä III:n varrella kasvaa voimakkaasti ja Vuosaaren sataman valmistuminen lisää myös liikennettä. Akuutein parantamistarve on välillä Vantaankoski—Lentoasemantie, jossa valo-ohjatut tasoliittymät ruuhkautuvat pahoin. Henkilövahinkoihin johtavia peräänajoja tapahtuu usein. Kehä III:n nykyiset liikennejärjestelyt eivät vastaa valtakunnallisesti ja kansainvälisesti tärkeälle (E 18) liikenneyhteydelle asetettuja vaatimuksia.

Hankkeen 1.vaiheessa poistetaan pahimmat valo-ohjatut tasoliittymät ja rakennetaan välttämättömimmät eritasojärjestelyt, joukkoliikenteen järjestelyjä, kevyen liikenteen yhteyksiä ja liikenteen hallinnan ratkaisuja välillä Vantaankoski—Lentoasemantie.

Hankkeen kustannusarvio on ilman arvonnisäveroä 50,0 milj. euroa ja vastaavat arvonnisäverot 11,0 milj. euroa, eli verollisena yhteensä 61,0 milj. euroa. Koko hankkeen (1. ja 2. vaihe yhteensä) H/K-suhde on 2,9.

Hanke on tarkoitus toteuttaa siten, että Tiehallinto solmii sopimuksen Vantaan kaupungin kanssa siten, että kaupunki rahoittaa väliaikaisesti väylän toteuttamisesta aiheutuvat kaikki arvonnisäverolliset kustannukset, jotka valtio maksaa takaisin kaupungille korottomana viimeistään vuonna 2013.

Kilpilahden uusi tieyhteys. Kilpilahden teollisuusalueen ja öljynjalostamon alueelle johtaa yksi kelvollinen tieyhteys päätieverkolta. Alueella tapahtuva onnettomuus estää alueelle tai alueelta pois pääsyn. Energiahuollon sekä muiden taloudellisesti ja yhteiskunnallisesti tärkeiden toimintojen ylläpitämiseen tarvittavien kuljetusten toimintavarmuus häiriintyy onnettomuustilanteissa. Nykyinen liikennemäärä on noin 7 600 ajoneuvoa vuorokaudessa. Raskaan liikenteen osuus tien kokonaisliikenteestä on 20 %. Vaarallisten kemikaalien osuus teollisuusalueen kuljetuksista on erittäin korkea. Työmatkaliikenteen ruuhkahuippuina liittymät ruuhkautuvat ajoittain. Liikenteen on ennustettu kasvavan vuoteen 2030 mennessä 12 400 ajon./vrk.

Hanke sisältää uuden tieyhteyden rakentamisen Kilpilahden teollisuusalueelle maantieltä 170 Kilpilahden teollisuusalueelle ja edelleen teollisuusalueen ulkopuolella maantielle 148 noin 6 km matkalle. Yhteyttä varten rakennetaan uusi eritasoliittymä valtatielle 7. Lisäksi rautatien tasoristeykset poistetaan ja joukkoliikenteen järjestelyitä parannetaan. Liikenteen sujuvuus ja turvallisuus sekä alueen tavoitettavuus paranevat ja vaarallisten kemikaalien kuljetuksiin liittyvien onnettomuuksien riski pienenee. Hankkeen kustannusarvio on ilman arvonnisäveroä 25,0 milj. euroa ja vastaavat arvonnisäverot 5,5 milj. euroa, eli verollisena yhteensä 30,5 milj. euroa maarakennuskustannusindeksin (MAKU 2000=100) kustannustasossa 158 pistettä. Hankkeen H/K-suhde on 1,6.

Hanke on tarkoitus toteuttaa siten, että Tiehallinto solmii sopimuksen Neste Oil Oyj:n kanssa siten, että yhtiö rahoittaa väliaikaisesti väylän toteuttamisesta aiheutuvat kaikki arvonnisäverolliset kustannukset, jotka valtio maksaa takaisin yhtiölle korottomana viimeistään vuonna 2013.

Kehärata. Kehärata on pääkaupunkiseudun keskiosiin sijoittuva henkilöliikenteen rata, joka yhdistää Vantaankosken radan Helsinki—Vantaan lentoaseman kautta pääraataan. Rata on kaksiraiteinen kulunvalvonnalla varustettu henkilöliikennerrata, jolla junien nopeus on enimmillään 120 km/h. Radan pituus on noin 18 km, josta noin 8 km kulkee tunnelissa. Kehäradan kokonaiskustannusarvio on 590 milj. euroa. Valtion osuus kustannuksista on 374 milj. euroa. Lisäksi Ilmailulaitos osallistuu lentoterminaalien rakentamiskustannuksiin yhteensä 30 milj. eurolla vuosina 2010—2012. Vantaan rahoitusosuus on 186 milj. euroa. Hankkeen H/K-suhde on 1,69. Kehäradan hoito- ja käyttömenot sisältäen tunneliturvallisuuden varmistamisen ovat noin 2,0 milj. euroa vuodessa.

Seinäjäjoki—Vaasa, sähköistys. Radalla on sekä tavara- että henkilöjunaliikennettä. Sähkövedolle on siirrettävissä osa nykyisistä henkilöliikenteen junavuoroista. Siihen vaikuttaa mm., miten taajamajunaliikenne tullaan järjestämään. Sähköistys mahdollistaa myös nopean junaliikenteen jatkamisen Seinäjoelta Vaasaan. Nykyisen vaikutusarvion mukaisella menettelyllä laskettuna hankkeen H/K-suhde on 0,2–0,5. Hankkeen HK-suhde on riippuvainen sähköistyksen avulla saavutettavista henkilöliikenteen säästöistä, joita on vaikea arvioida. Säästöt ovat riippuvaisia erityisesti Helsingin ja Vaasan välisen suoran junaliikenteen tarjonnan kehittämisestä ja radan sähköistyksen aikataulurakenteellisista vaikutuksista. Saavutettavat aikasäästöt vaikuttavat radan matkustajamäärän kasvun määrään. Radan tavaraliikenteessä saavutetaan säästöjä, mikäli tavaravirrat kasvavat merkittävästi. Sähköistyksellä on myös positiivisia ulkoisia vaikutuksia, sillä vähenevän tieliikenteen vuoksi liikenteen päästöt ja onnettomuudet tulevat väheneään. Sähköistys vaikuttaa suotuisasti Vaasan seudun yhdyskuntaja aluerakenteen kehitykseen. Hanke käsittää Seinäjäjoki—Vaasa -radan sähköistämisen sisältäen 78 km sähköistettävää raidetta.

Hankkeen kustannusarvio on ilman arvonlisäveroa 20,0 milj. euroa ja vastaavat arvonlisäverot 4,4 milj. euroa, eli verollisena yhteensä 24,4 milj. euroa.

Hanke on tarkoitettu toteuttaa siten, että Ratahallintokeskus solmii sopimuksen Vaasan kaupungin ja Mustasaaren kunnan kanssa siten, että kaupunki ja kunta rahoittavat väliaikaisesti radan sähköistyksen toteuttamisesta aiheutuvat kaikki arvonlisäverolliset kustannukset, jotka valtio maksaa takaisin kaupungille ja kunnalle korottomana viimeistään vuonna 2013.

Pietarsaaren meriväylän tuloväylän syventämishanke mahdollistaa suuremman aluskoon ja tehokkaammat kuljetukset. Väylä syvennetään 9 metristä 10,5 metriin. Hankkeen hyöty-kustannussuhde on 5,9. Hyödyistä merkittävä osuus perustuu raakapuun ja biopolttoaineiden kaukotuontiin.

Momentin nimike on muutettu.

2009 talousarvio	344 400 000
2008 II lisätalousarvio	6 605 000
2008 talousarvio	381 700 000
2007 tilinpäätös	217 515 421

79. (31.24.79) Jälkirahoitus-, kokonaisrahoitus- ja elinkaarirahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 57 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää aikaisempina vuosina myönnettyistä sopimusvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen. Tiehallinto oikeutetaan solmimaan aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin niitä valtuuksia ei ole käytetty.

Määrärahasta saa maksaa palkkausmenoja enintään yhden henkilötyövuoden verran.

Selvitysosa:

Hanke-erittely				Budjetoitu määräraha aiemmin milj. €	Määräraha v. 2009 milj. €	Rahoitustarve myöhemmin milj. €
TIEHANKKEET		Valmis liikenteelle	Sopimusvaltuus milj. €			
Jälkirahoitushanke						
Vt 4	Järvenpää—Lahti	1999	252,3	163,9	23,4	65,0
Elinkaarirahoitushanke						
E 18	Muurla—Lohja	2008	700,0	11,4	34,1	654,5
Yhteensä			952,3	175,3	57,5	719,5

Hankkeista arvioidaan aiheutuvan valtiolle menoja vuonna 2010 noin 62,5 milj. euroa, vuonna 2011 noin 56,6 milj. euroa, vuonna 2012 noin 45,6 milj. euroa sekä myöhemmin vuosina noin 554,9 milj. euroa.

2009 talousarvio	57 500 000
2008 talousarvio	25 300 000
2007 tilinpäätös	21 200 000

20. (31.20, 41 ja 51) Liikenteen turvallisuus ja valvonta

Selvitysosa: Tieliikenteen turvallisuus on parantunut hitaasti kymmenen viime vuoden aikana. Sitä ennen oli erittäin myönteinen kausi. Tällä vuosikymmenellä tieliikenteen onnettomuuksissa on vuosittain kuollut 350—400 ihmistä. Merenkulussa ja rautatieliikenteessä ei ole sattunut viime vuosina kuolemaan johtaneita onnettomuuksia. Myös lentoliikenteessä turvallisuustaso on säilynyt hyvänä lukuun ottamatta vuonna 2004 tapahtunutta vakavaa helikopterionnettomuutta.

Tieliikenteen turvallisuuden parantamiseksi jatketaan valtioneuvoston liikenneturvallisuutta koskevan periaatepäätöksen mukaisia toimia. Periaatepäätöksessä asetettiin tavoitteeksi, että vuonna 2010 enintään 250 ihmistä kuolee liikenneonnettomuuksissa. Pitemmän ajan tavoitteeksi asetettiin, että liikenneturvallisuus paranee tämän jälkeen tasaisesti ja vuoteen 2025 mennessä päästään alle 100 vuotuisen liikennekuolemaan.

Alusliikenne on lisääntynyt Suomen ja Itämeren vesialueilla viime vuosina. Erityisesti liikenne Suomenlahdella ja öljynkuljetukset Venäjän öljysatamista ovat lisääntyneet. Tavoitteena on edelleen pysyä merenkulun turvallisuuden osalta maailman parhaiden maiden tasolla. Merenkulun turvallisuuteen vaikutetaan merkittävästi mm. alusliikenteen valvonnalla sekä luotsauspalvelulla.

Rautatieliikenteessä mahdollisia muutoksia aiheuttaa kansallisen tavaraliikenteen avautuminen kilpailulle sekä kansallisen henkilöliikenteen todennäköinen avautuminen kilpailulle 2010-luvulla. Rautatieliikenteen ympäristöystävällisyys ja turvallisuus lisäävät rautatiekuljetusten kysyntää tavaraliikenteessä. Uusien toimijoiden tullessa sekä liikennöintiin että radanpitoon lisääntyvät haasteet turvallisuustason säilyttämiseksi entisellä korkealla tasolla olennaisesti.

Suomessa lentoliikenteen turvallisuustaso on korkea ja vakavia vaaratilanteita tapahtuu erittäin harvoin. Tavoitteena on, että maamme lentoturvallisuus on myös jatkossa korkealla kansainvälisellä tasolla.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa seuraavat alustavat pääluokkaperusteluissa olevia valtioneuvoston asettamia vaikuttavuustavoitteita täydentävät vaikuttavuustavoitteet liikenteen turvallisuudelle ja valvonnalle:

- Tieliikenteen onnettomuuksissa kuolleiden määrä on korkeintaan 250 vuonna 2010.
- Raideliikenteessä, kaupallisessa merenkulussa ja lentoliikenteessä ei tapahdu kuolemaan johtaneita onnettomuuksia.
- Liikenteen energian käyttöä vähennetään ja energiatehokkuutta parannetaan.
- Ympäristöriskejä vähennetään.
- Liikenteen melua ja sille altistumista vähennetään.
- Hallinnonalan virastojen ja laitosten toiminnan tuottavuuden mittaamista kehitetään. Työn tuottavuus ja kokonaistuottavuus paranevat.

01. (31.20.01) Ajoneuvohallintokeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 12 113 000 euroa.

Selvitysosa: Ajoneuvohallintokeskuksen toiminnan tärkeimmät päämäärät ovat ajoneuvoliikenteen turvallisuuden ja ympäristöystävällisyyden edistäminen sekä luotettavan rekisteritiedon hallinta ja tarjoaminen erilaisiin tarpeisiin. Tehtäviin kuuluvat muun muassa ajoneuvojen rekisteröinti ja vuotuinen verotus, kuljettajantutkintojen järjestäminen, kuljettajien rekisteröinti ja ajokorttien toimittaminen, katsastustoiminnan valvonta sekä ajoneuvoliikenteen tietopalvelu.

Ajoneuvohallintokeskuksen toiminnan perustana on ajoneuvoliikenteen tietojärjestelmä (ATJ), joka mahdollistaa sopimuskumppaneiden laajan käytön Ajoneuvohallintokeskuksen palvelutuotannossa kattavasti maan eri osissa. ATJ:ssä ovat tiedot yli 4 miljoonasta ajoneuvosta sekä yli 3 miljoonasta ajokortin haltijasta. Tietojärjestelmistä luovutetaan vuosittain yli 80 miljoonaa tietoyksikköä.

Ajoneuvoliikenteen tietojärjestelmän uudistamista jatketaan. Vuonna 2008 pääpaino on kuljettajajärjestelmien ja hiilidioksidipäästöihin perustuvan vuotuisen verojärjestelmän rakentamisessa. Tietojärjestelmien uudistamisen taustalla on mahdollisuudet vastata paremmin tulevaisuuden ja tietoyhteiskunnan kasvaviin haasteisiin.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Ajoneuvohallintokeskukselle vuodelle 2009 seuraavat toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokka- ja lukuperusteissa liikenteen toimialalle sekä liikenteen turvallisuudelle ja valvonnalle asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita:

Tulostavoite	2007 toteutuma	2008 tavoite	2009 tavoite
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA			
Prosenttiosuus katsastustoimipaikoista, joissa ajoneuvojen hylkäysprosentit eivät perusteettomasti poikkea enemmän kuin -3 tai +7 prosenttiyksikköä maan keskiarvosta (%)	83	80	80
Autokouluoppilaiden tutkintomenestys (1—5)	3,22	3,23	3,23
Autokouluopetuksen koettu hyöty (1—5)	3,87	3,84	3,87
Asiakastytyväisyys AKEn toimintaan (1—5)	3,5	3,6	3,7
Asiakastytyväisyys AKEn vastuulla oleviin palveluihin (1—5)	4,2	3,9	4,2
Sopimuskumppaneiden tyytyväisyys AKEn toimintaan (1—5)	3,8	3,6	3,9
Liikennetietojärjestelmän (LTJ) käytettävyyssaste vähintään	hyvä	hyvä	hyvä
Ajoneuvoliikennetietojärjestelmän (ATJ) käytettävyyssaste vähintään	tydyttävä	tydyttävä	hyvä
PALKO-hanke (pysytään arvioituissa kustannuksissa ja aikataulussa sisältötavoitteet saavuttaen)	ei toteutunut	toteutuu	toteutuu
Yritysviestintätutkimuksen arvosana (4—10)		julkishallinnon keskiarvo	julkishallinnon keskiarvo + 0,1
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS			
Hakemusasioiden käsittelyaika (pv)	4,7	6,5	4,7
Puhelinpalvelun tavoitettavuus (%)	79	80	82
Kokonaan sähköisesti käsiteltyjen lupien osuus tuoteryhmän luvista (%)	53	60	70
Kustannustavoitteet (kustannukset/suorite) toteutuvat ¾ pääsuoritteessa	kyllä	kyllä	kyllä
Työn tuottavuuden kasvu vuodessa (%)	5,6	2	2
Kokonaistuottavuuden kasvu keskim. vuodessa TTS-kaudella (%)	0	0	2
HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA			
Henkilöstön työtyytyväisyys (1—5)	3,3	3,4	3,5

Tulot perustuvat valtion maksuperustelain nojalla Ajoneuvohallintokeskuksen maksuista annettuun liikenne- ja viestintäministeriön asetukseen Ajoneuvohallintokeskuk-

sen maksuista. Tuloihin sisältyy arvio muualla kuin ETA-valtioissa rekisteröityjen ajoneuvojen massa- ja mittapoikkeuslupien tuotoista 2 700 000 euroa.

Ajoneuvohallintokeskuksen palvelujen uudistushankkeen (ns. PALKO-hanke) kustannusarvio on 36,3 milj. euroa. Hanke valmistuu vuoden 2011 loppuun mennessä. Menoja arvioidaan syntyvän 30,8 milj. euroa vuoden 2008 loppuun mennessä. PALKO-menoja sisältyy esitykseen vuonna 2009 yhteensä 2 938 000 euroa.

Ajoneuvoverotustehtävän menot ovat 12 113 000 euroa. Menoihin sisältyy hiilidioksidipäästöihin perustuvan vuotuisen verojärjestelmän rakentaminen 1 350 000 eurolla.

Momentilta palkattavan henkilöstön määrä vähenee kolme henkilötyövuotta tuottavuustoimien vuoksi. Tämä on otettu huomioon maksujen alennuksena.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)			
	2007	2008	2009
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	77 266	84 388	84 531
Bruttotulot	64 720	71 632	72 418
Nettomenot	12 546	12 756	12 113
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	10 996		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	10 305		
Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)			
	2007	2008	2009
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Tuotot			
Julkisoikeudelliset suoritteet	59 019	65 535	66 709
— Rekisteröinti ja verotus -toimiala	33 800	39 295	41 024
— Ajoneuvotekniikka -toimiala	6 104	6 428	6 661
— Kuljettaja -toimiala	19 115	19 812	19 024
Liiketaloudelliset suoritteet (AKEtieto)	5 605	6 097	5 709
Tuotot yhteensä	64 624	71 632	72 418
Kustannukset			
Julkisoikeudelliset suoritteet	56 585	66 363	71 044
— Rekisteröinti ja verotus -toimiala	34 355	40 494	43 667
— Ajoneuvotekniikka -toimiala	5 596	8 122	8 156
— Kuljettaja -toimiala	16 634	17 747	19 221
Liiketaloudelliset suoritteet (AKEtieto)	4 694	5 498	5 355
Kustannukset yhteensä	61 279	71 861	76 399
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)			
Julkisoikeudelliset suoritteet	2 434	-828	-4 335
— Rekisteröinti ja verotus -toimiala	-555	-1 199	-2 643
— Ajoneuvotekniikka -toimiala	508	-1 694	-1 495
— Kuljettaja -toimiala	2 481	2 065	-197
Liiketaloudelliset suoritteet (AKEtieto)	911	599	354
Ylijäämä / Alijäämä yhteensä	3 345	-229	-3 981
Kustannusvastaavuus %			
Julkisoikeudelliset suoritteet	104	99	94
— Rekisteröinti ja verotus -toimiala	98	97	94
— Ajoneuvotekniikka -toimiala	109	79	82
— Kuljettaja -toimiala	115	112	99
Liiketaloudelliset suoritteet (AKEtieto)	119	111	107

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Määrärahaston tarkistus	-643
Yhteensä	-643

2009 talousarvio	12 113 000
2008 talousarvio	12 756 000
2007 tilinpäätös	11 856 000

02. (31.41.01) Rautatieviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 4 306 000 euroa.

Selvitysosa: Rautatievirasto huolehtii yleisestä rautatieturvallisuudesta, virastoille osoitetuista viranomaistehtävistä ja alan kansainvälisestä yhteistyöstä. Rautatievirasto vastaa rautatiejärjestelmän turvallisuuden ja yhteentoimivuuden valvonnasta, valvoo alan oppilaitoksia ja niissä annettavaa koulutusta, myöntää rautatieyrityksille rautatielaissa tarkoitetun turvallisuustodistuksen sekä rautatiejärjestelmän osajärjestelmien käyttöönottoluvat. Virasto ylläpitää liikkuvan kaluston rekisteriä ja huolehtii yhteentoimivuuden teknisten eritelmien täytäntöönpanosta. Virasto valvoo liikenneturvallisuustehtävissä toimivien henkilöiden tehtäväkohtaista pätevyyttä sekä ratakapasiteetin tasapuolista jakamista eri rautatieyritysten kesken.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Rautatievirastolle vuodelle 2009 seuraavat toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokka- ja lukuperusteluissa liikenteen toimialalle sekä liikenteen turvallisuudelle ja valvonnalle asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita:

Tulostavoite	2007 toteuma	2008 tavoite	2009 tavoite
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA			
Asiakas- ja sidosryhmytyvyisyys	3,1	3,0	3,0
Yhteentoimivuuden teknisten eritelmien täytäntöönpano määräajassa ja asianmukaisesti	-	toteutuu	toteutuu
Ajallaan valmistuneet tarkastus-/valvontaraportit (kpl, seuraavana arkipäivänä)	-	40	40
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS			
Liikkuvan kaluston rekisteröintipäätös ja jatkuvan kunnossapidon katsastus (kpl)	-	5400	5400
Muiden lupien (pl. kalustorekisteri ja katsastus) käsittelyn tehokkuus (kpl)	-	700	700
Rautatiejärjestelmässä käytettävän rakenteellisen osajärjestelmän käyttöönottolupien enimmäiskäsittelyaika (vrk)	-	150	150
Rautatiejärjestelmässä käytettävän rakenteellisen osajärjestelmän käyttöönottolupien keskimääräinen käsittelyaika (vrk)	-	120	120
Turvallisuustodistusten, turvallisuuslupien ja liikennöintilupien enimmäiskäsittelyaika (vrk)	-	100	100
Muiden lupien enimmäiskäsittelyaika (vrk)	-	60	60
Muiden lupien keskimääräinen käsittelyaika (vrk)	-	50	50
Työn tuottavuuden kasvu vuodessa (%)	-	1	1
Kokonaistuottavuuden kasvu keskim. vuodessa TTS-kaudella	-	2	2

(%)

HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA

Henkilöstön työtyytyväisyys (asteikolla 1—5)

3,7

3,2

3,4

Tulot perustuvat valtion maksuperustelain nojalla annettuun liikenne- ja viestintäministeriön asetukseen Rautatieviraston maksuista. Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon kolme uutta virkaa uuden yhteisöläinsäädännön täytäntöönpanoon vuosina 2009—2010 Rautatievirastolle veturinkuljettajien ja muiden rautatiejärjestelmän liikenneturvallisuustehtäviä hoitavien henkilöiden koulutus- ja muita kelpoisuustietoja sisältävän henkilökisterin ja sen ylläpitotehtävistä johtuen.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2007 toteutuma	2008 varsinainen talousarvio	2009 esitys
Bruttomenot	6 632	4 348	4 506
Bruttotulot	2 551	150	200
Nettomenot	4 081	4 198	4 306
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	318		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	983		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Virka- ja työehtosopimus	108
Yhteensä	108

2009 talousarvio	4 306 000
2008 II lisätalousarvio	6 000
2008 talousarvio	4 198 000
2007 tilinpäätös	4 081 000

03. (31.51.01) Ilmailuhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 7 600 000 euroa.

Selvitysosa: Ilmailuhallinto edistää ilmailun yleistä turvallisuutta ja siviili-ilmailun turvaamista, käsittelee kaupalliseen lentoliikenteeseen ja liikenteen sujuvuuteen liittyviä asioita sekä vähentää ilmailun aiheuttamia ympäristöhaittoja. Virasto huolehtii yleisestä lentoturvallisuudesta ja ilmailun valvonnasta sekä vastaa siviili-ilmailuun liittyvistä julkisista hallintotehtävistä, jotka sille ilmailulaissa tai muualla säädetään. Virasto osallistuu myös siviili-ilmailun julkisiin hallintotehtäviin liittyvään kansainväliseen ja Euroopan unionissa tapahtuvaan yhteistyöhön.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Ilmailuhallinnolle vuodelle 2009 seuraavat toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokka- ja lukuperusteluissa liikenteen toimialalle sekä liikenteen turvallisuudelle ja valvonnalle asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita:

Tulostavoite	2007 toteuma	2008 tavoite	2009 tavoite
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA			
Lupakirja- ja kelpuutushakemusten käsittelyaika 14 vrk (%)	95,6	90	90
Lentokelpoisuustodistusten käsittelyaika 14 vrk (%)	100	95	95
Ei-säännöllisten kaupallisten lentojen lupien käsittelyaika 2 vrk (%)	100	100	100
Asematasotarkastukset (kpl)	125	111	111
Lentotoiminnan tarkastukset (kpl)	143	110	110
Koulutustoiminnan tarkastukset (kpl)	27	28	28
Huoltotoiminnan ja tuotannon tarkastukset (kpl)	71	55	55
Lennonvarmistuksen ja lentopaikkojen tarkastukset (kpl)	74	55	55
Lentoasemien turvatoimien tarkastukset (kpl)	47	47	47
Asiakastyytyväisyysindeksi (1—5)	3,0	3,2	3,2
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS			
Bruttomenot/lähtevä matkustaja, euroa	alle 1,40	alle 1,50	alle 1,50
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus (%)	95	88	95
Veroluonteiden lentoliikenteen valvontamaksun kustannusvastaavuus (%)	107	93	100
Työn tuottavuuden kasvu vuodessa (%)	-	1	1
Kokonaistuottavuuden kasvu keskimäärin vuodessa TTS-kaudella (%)	-	2	2
HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA			
Henkilöstön työtyytyväisyysindeksi (1—5)	3,25	3,3	3,3

Tulot perustuvat valtion maksuperustelain nojalla annettuun liikenne- ja viestintämisteriön asetukseen Ilmailuhallinnon maksuista. Maksullisten suoritteiden hinnoittelussa on otettu huomioon lisäksi vastaavanlaisista suoritteista perittävien maksujen rakenne ja taso Euroopan unionin jäsenmaissa, ilmailun edellytysten turvaaminen ja ilmailun turvallisuuden edistäminen sekä kilpailun edistäminen lentoliikenteessä. Maksullisten suoritteiden tuotot muodostuvat pääosin julkisoikeudellisista suoritteista. Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon momentille 11.19.05 budjetoitu lentoliikenteen valvontamaksu, jonka arvioidaan olevan 6 700 000 euroa vuonna 2009.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)			
	2007 toteutuma	2008 varsinainen talousarvio	2009 esitys
Bruttomenot	11 118	11 600	11 800
Bruttotulot	4 339	4 000	4 200
Nettomenot	6 779	7 600	7 600
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 879		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	2 874		

2009 talousarvio	7 600 000
2008 talousarvio	7 600 000
2007 tilinpäätös	7 600 000

(24.) Tiehallinto

Selvitysosa: Luku ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja sen momentit 01, 21 ja 79 siirrettäväksi luvun 31.10 vastaaviksi momenteiksi, momentti 76 yhdistettäväksi momenttiin 31.10.76 ja momentti 78 yhdistettäväksi momenttiin 31.10.78.

(25.) Tienpidon valtionavut

Selvitysosa: Luku ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja sen momentti 50 siirrettäväksi luvun 31.10 vastaavaksi momentiksi.

(30.) Merenkulkulaitos

Selvitysosa: Luku ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja sen momentti 01 siirrettäväksi momentiksi 31.10.03, momentti 21 momentiksi 31.10.23, momentti 76 yhdistettäväksi momenttiin 31.10.76, momentti 77 yhdistettäväksi momenttiin 31.10.77 ja momentti 78 yhdistettäväksi momenttiin 31.10.78.

30. (31.32 ja 60, osa) Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut

Selvitysosa: Meripolitiikan tavoitteena on turvata Suomen kauppalaivaston myönteinen kehitys, suomalaisten merenkulkijoiden työllisyys ja huoltovarmuus. Oman kauppalaivaston tarvetta korostaa Suomen syrjäinen sijainti ja ulkomaankaupan riippuvuus merikuljetuksista Itämeren yli. Jo pelkästään huoltovarmuusnäkökohdat edellyttävät riittävän suurta kotimaista tonnistoa. Suomen kauppalaivaston kehitys on 2000-luvulla ollut aleneva. Sen sijaan viimeksi kuluneiden kahden vuoden aikana alusten ja tonniston määrässä ei ole tapahtunut suuria muutoksia. Kauppalaivaston keski-ikä on kuitenkin edelleenkin korkeampi kuin EU:ssa keskimäärin.

Kaukoliikenteessä tavoitteena on turvata peruspalvelutaso ostamalla joukkoliikennepalveluja silloin kun yhteydet eivät synny markkinaehtoisesti. Peruspalvelun on toteuduttava liikennejärjestelmätasolla – riittää, että tavoitteeseen päästään yhtäkin liikennemuotoa käyttäen. Laadultaan peruspalvelutason ylittävistä kaukojoukkoliikennepalveluista vastaavat pääsääntöisesti alueet.

Pääkaupunkiseudulla sekä Tampereen ja Turun seuduilla tavoitteena on, että joukkoliikenne on matka-ajaltaan ja hinnaltaan kilpailukykyinen vaihtoehto henkilöautoilulle. Myös keskisuurilla kaupunkiseuduilla, mm Oulun, Lahden, Kuopion ja Jyväskylän seuduilla joukkoliikenteen hyvä palvelutaso on tärkeää etenkin työmatka- ja runkoyhteyksillä. Muilla kaupunkiseuduilla päätavoitteena on turvata liikkumismahdollisuudet perustasoisilla joukkoliikennepalveluilla.

Kuntakeskusten ja muiden isojen taajamien välisessä julkisessa liikenteessä tavoitteena on turvata työ-, opiskelu- ja liityntämatkoja palvelevat yhteydet sekä mahdollisuudet käydä hoitamassa asioita alueen kaupungissa tai muussa seudullisesti tärkeässä palvelukeskuksessa. Tavoitteena on, että jokainen voi asioida kuntakeskuksessa tai muussa palvelukeskuksessa vähintään kahdesti viikossa. Julkisen liikenteen tarjonnan tulee olla alueellisesti mahdollisimman kattavaa.

Joukkoliikenteen seudullista suunnittelua ja ostoperiaatteita kehitetään. Saaristoliikenteen lauttojen ja yhteysalusten palvelut turvataan nykytasolla.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa seuraavat alustavat pääluokkaperusteluissa olevia valtioneuvoston asettamia vaikuttavuustavoitteita täydentävät vaikuttavuustavoitteet liikenteen tukemiselle ja ostopalveluille:

- Matka- ja kuljetukset seutujen välillä ovat luotettavat ja sujuvat sekä matkajat ovat ennakoitavissa.
- Kaupunkiseuduilla maankäyttö ja liikenne on sovitettu yhteen. Matka- ja kuljetukset toimivat ennustettavasti sekä kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen markkinaosuus on kasvanut.
- Maaseudulla ja saaristossa liikkumisen ja kuljetusten peruspalvelut on turvattu.
- Raideliikenteessä ja kaupallisessa merenkulussa ei tapahdu kuolemaan johtaneita onnettomuuksia.
- Kaupunkiseuduilla ja kaupunkien välisillä matkoilla henkilöautoliikenteen suorituksen kasvu pysäytetään.
- Liikenteen energian käyttöä vähennetään ja energiatehokkuutta parannetaan.
- Ympäristöriskejä vähennetään.
- Liikenteen melua ja sille altistumista vähennetään.

Seuraavassa taulukossa on esitetty liikenteen tukemiseen ja ostopalveluihin käytettävä rahoitus:

Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut (milj. euroa)	2007	2008	2009
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Vesiliikenne (43, 50, 51)	65,3	95,6	101,0
Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyyn parantaminen (43)	60,6	90,5	95,9
Lästimaksuista suoritettavat avustukset (50)	0,7	0,9	0,9
Luotsauksen hintatuki (51)	4,0	4,2	4,2
Joukkoliikenteen ostot ja valtionavustukset (42, 63, 64, 65)	89,9	98,3	100,1
Valtionavustus koulutuksesta (42)	0,8	0,8	0,8
Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (63)	51,4	58,1	60,1
Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (64)	7,9	8,0	7,8
Junien kaukoliikenteen osto (65)	29,8	31,4	31,4
Yhteensä	155,2	193,9	201,1

42. (31.60.42) Valtionavustus koulutuksesta (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 841 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen rautatieliikenteen ammattikoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu VR-Konsernille tai muulle rautatieliikenteen ammattikoulutusta tarjoavalle yhteisölle suoritettavaan korvaukseen. Korvausta maksetaan teoriaopetuksesta.

2009 talousarvio	841 000
2008 talousarvio	841 000
2007 tilinpäätös	841 000

43. (31.32.43) Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 95 973 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain mukaisen tuen maksamiseen kauppa-alusluetteloon merkityille aluksille.

Selvitysosa: Laki meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta (1277/2007) tuli voimaan valtioneuvoston asetuksella (123/2008) 1.3.2008. Lakia sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 2008 ja sen jälkeen aiheutuneista kustannuksista maksettavaan tukeen.

Samalla esitetään kumottavaksi ulkomaanliikenteen kauppa-alusluettelosta annettu laki (1707/1991) ja eräiltä matkustaja-aluksilta saadusta merityötulosta toimitetun ennakonpidätyksen väliaikaisesta maksuvapaudesta annettu laki (625/2004).

Aluksille maksettava tuki vastaa verovelvollisen merenkulkijan kauppa-alusluetteloon merkityltä edellä tarkoitettulta alukselta saamasta merityötulosta toimitettujen ennakonpidätysten ja maksettujen työnantajan sosiaaliturvamaksujen määrää sekä merimieseläkevakuutus-, työttömyysvakuutus-, tapaturmavakuutus- ja ryhmähenkivakuutusmaksujen samoin kuin vapaa-ajan ryhmähenkivakuutuksen ja vapaa-ajan lisävuakuutuksen työnantajaosuuden määrää. Rajoitetusti verovelvollisten osalta tuki vastaa vain toimitetun lähdeveron ja työnantajan maksaman sosiaaliturvamaksun määrää. Tukea ei kuitenkaan makseta sellaisten rajoitetusti verovelvollisten osalta, joiden saama palkkatulo on matkustaja-aluksilta, jotka saavat kuljettaa enemmän kuin 120 matkustajaa.

Vuonna 2009 tukea maksetaan 1.7.2008—30.6.2009 välisenä aikana syntyneistä kustannuksista. Kumotun, eräiltä matkustaja-aluksilta saadusta merityötulosta toimitetun ennakonpidätyksen väliaikaisesta maksuvapaudesta annetun lain (625/2004) osalta tuki vastaa matkustaja-aluksilla 1.11.2008—31.10.2009 toimitettujen ja maksettujen ennakonpidätysten määrää.

Kauppa-alusluetteloon merkittyjen 115 aluksen bruttovetoisuus oli vuoden 2007 lopussa 1 350 902 eli 87 % varsinaisesta kauppalaivastotonnistosta maksetun suoran tuen ollessa yhteensä 60,661 milj. euroa. Verohallinnon hallinnoima matkustaja-alusten ennakonpidätysten väliaikainen maksuvapaus mukaan lukien vuoden 2007 tuet olivat yhteensä noin 84 milj. euroa.

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain muuttamiseksi siten, että tuen piiriin tulisivat rajoitetusti verovelvollisten tuki myös matkustaja-aluksille (0,2 milj. euroa), saarikabotaasi Ahvenanmaan ja Manner-Suomen välillä (yksi alus, 0,25 milj. euroa), rannikkokabotaasi (yksi alus, 0,45 milj. euroa), offshore-toiminta (kolme monitoimimurtajaa, joille maksettava tuki 50 %, 1,3 milj. euroa).

Tuen piiriin kuuluvia aluksia arvioidaan vuonna 2009 olevan kauppa-alusluettelossa yhteensä noin 123, joista 108 olisi lastialuksia ja 15 matkustaja-aluksia. Luetteloon

merkittyjen alusten bruttovetoisuuden arvioidaan olevan yhteensä lähes 1 500 000. Lastialusten tuki olisi keskimäärin noin 365 000 euroa alusta kohden ja osuus veronalaisesta tulosta noin 42 %. Matkustaja-alusten tuki olisi keskimäärin noin 3 760 000 euroa alusta kohden ja osuus veronalaisesta tulosta noin 38 %.

2009 talousarvio	95 973 000
2008 talousarvio	55 750 000

(44.) (31.32.41) *Ulkomaanliikenteen kauppa-alusluetteloon merkittyjen lastialusten ja kolmansien maiden välillä liikennöivien matkustaja-alusten kilpailuedellytysten turvaaminen* (arviomääräraha)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja sen määräraha otettavaksi huomioon momentin 31.30.43 laskelmissa.

2008 talousarvio	19 100 000
2007 tilinpäätös	34 446 825

(45.) (31.32.42) *Ulkomaanliikenteen matkustaja-alusten ja -autolauttojen kilpailuedellytysten turvaaminen* (arviomääräraha)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja sen määräraha otettavaksi huomioon momentin 31.30.43 laskelmissa.

2008 talousarvio	15 700 000
2007 tilinpäätös	26 214 024

50. (31.32.50) *Lästimaksuista suoritettavat avustukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 953 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lästimaksuista annetun lain (189/1936) mukaisten avustusten maksamiseen ammatissaan toimivien merimiesten hyväksi tapahtuvaan huoltotoimintaan ja meripelastustoiminnan edistämiseen. Avustukset myönnetään Merenkulkulaitoksen määrittelemistä toiminnoista aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa: Vastaava tulo on merkitty momentille 11.19.02. Lästimaksuina jaettavat varat jaetaan kokonaisuudessaan edellisen vuoden kerättyjen lästimaksujen toteutuman perusteella.

2009 talousarvio	953 000
2008 talousarvio	953 000
2007 tilinpäätös	749 151

51. (31.32.51) *Luotsauksen hintatuki* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Luotsausliikelaitokselle Saimaan alueen luotsaukseen Luotsausliikelaitoksesta annetun lain 4 §:n mukaisen hintatuen maksamiseen.

Selvitysosa: Saimaan luotsausmaksutaso on tarkoitus pitää edelleen noin 74 % alempana kuin yleinen luotsausmaksu, minkä johdosta Luotsausliikelaitokselle on tarkoitus maksaa liiketaloudellisesti kannattamattomaan toimintaan hintatukea. Luotsausmatkat ovat Saimaan alueella huomattavasti pidemmät kuin meriliikenteessä. Yleisen luotsausmaksun ja Saimaan luotsausmaksun välistä erotusta korvataan liikelaitokselle siten, että se on enintään Saimaan alueen (ml. kanava) alijäämän suuruinen.

2009 talousarvio	4 200 000
2008 talousarvio	4 200 000
2007 tilinpäätös	4 200 000

63. (31.60.63) *Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 60 175 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) luvanvaraisesta henkilöliikenteestä annetun lain (343/1991) 23 ja 23 a §:n mukaisesti,
- 2) matkojen yhdistelystä aiheutuviin kustannuksiin,
- 3) EU:n hyväksymien tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoitukseen ja
- 4) valtion osuutena Merenkurkun laivaliikenteen ostomenoihin.

Määrärahasta saa myös myöntää valtionapua seuraavasti:

- 1) joukkoliikenteen valtionavustuksista annetun liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen (64/2002) mukaisesti kunnille ja muille yhteisöille ja
- 2) Helsingin seudun kunnille ja Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnalle sekä Tampereen ja Turun seutujen kunnille joukkoliikenteen palvelutason parantamiseen ja kehittämiseen. Avustusta voidaan myöntää enintään 50 % hyväksyttävistä kustannuksista. Hyväksyttävänä kustannuksina pidetään liikennetarjonnan kehittämisestä, liittyn-täliikenteen toimintaedellytysten parantamisesta, liikenteen hoidon tehostamisesta, lippujärjestelmän kehittämisestä ja lipunhintojen alentamisesta sekä matkustajapalvelujen parantamisesta aiheutuvia kustannuksia.

Selvitysosa: Määräraha on osittain alueiden kehittämislaisissa tarkoitettua alueiden kehittämisen rahoitusta.

Määrärahaa käytetään joukkoliikenteen palvelujen ostamisesta ja lipun hinnoista yritysten kanssa tehdyistä sopimuksista aiheutuvien korvausten maksamiseen sekä joukkoliikenteen kehittämis-, suunnittelu- ja tutkimushankkeiden rahoittamiseen sekä matkojen yhdistelystä aiheutuviin kustannuksiin.

sia yli 300 kunnassa. Valtion rahoitusosuus on enintään yhtä suuri kuin kunnan. Avustukset myöntää lääninhallitus.

Meriliikenne

Länsi-Suomen lääninhallitus ostaa Merenkurkun liikennettä yhdessä Ruotsin kanssa. Lääninhallituksen osuus ostokustannuksista on enintään 250 000 euroa vuonna 2009. Liikenteen ostosopimus on voimassa 31.12.2009 asti.

Kutsujoukkoliikenne ja matkojen yhdistely

Kutsujoukkoliikenteen ja matkojen yhdistelyn avulla voidaan vaikuttaa myönteisesti avoimen joukkoliikenteen palvelutason parantumiseen ja liikennepalvelujen säilymiseen erityisesti haja-asutusalueilla. Näitä matkoja välittävät ja yhdistelevät seudulliset matkapalvelukeskukset. Toiminnan avulla pystytään myös hillitsemään yhteiskunnan kuljetuskustannusten kasvua sekä saamaan konkreettisia säästöjä kuljetuskustannuksissa.

Kutsujoukkoliikenteen ja seudullisen matkapalvelukeskustoiminnan edistämiseksi lääninhallitus voi myöntää kunnille valtionavustusta matkapalvelukeskuksen suunnitteluun ja keskuksen käynnistämisvaiheessa enintään kahden vuoden ajalle matkojen yhdistelystä aiheutuviin kustannuksiin. Omalta osaltaan lääninhallitus maksaa linjaliikenteeseen ja läänin ostoliikenteeseen ohjattujen matkojen yhdistelystä.

Kehittämistoimet

Kehittämistoiminnalla turvataan joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä pitkällä aikavälillä.

Suurten kaupunkiseutujen joukkoliikenne

Valtio avustaa erillisellä 5 miljoonan euron määrärahalla Helsingin, Tampereen ja Turun seutujen joukkoliikennettä edellyttäen, että rahoitus nostaa joukkoliikenteen palvelutasoa ja siten lisää joukkoliikenteen käyttöä ja parantaa joukkoliikenteen kilpailukykyä. Edellytyksenä on lisäksi, että kunnat lisäävät omaa panostustaan joukkoliikenteeseen. Tarkoituksena on, että näillä seuduilla laaditaan pitkäjänteiset joukkoliikenteen kehittämissuunnitelmat, johon valtion rahoitus jatkossa kytketään ja millä voidaan varmistaa rahoituksen vaikuttavuutta.

Avustuksen myöntää liikenne- ja viestintäministeriö. Avustuksen jakoperusteena käytetään näiden seutujen asukasmääriä.

EU:n palvelusopimusasetus tulee voimaan 3.12.2009. Tarkoituksena on, että samaan aikaan tulee voimaan uusi henkilöliikennelaki. Palvelusopimusasetus ja uusi henkilöliikennelaki tulevat merkitsemään muutoksia joukkoliikenteen rahoitusjärjestelmään, mikä edellyttää momentin päätösoosan tarkistamista vuoden 2009 aikana. Valtion rahoitusta voidaan käyttää asetuksen ja lain voimaantulon jälkeen samoihin tarkoituksiin, mutta menettelytavat muuttuvat.

Uudistus koskee erityisesti kaupunkiseutujen joukkoliikennettä. Palvelusopimusasetuksen täytäntöönpanoa valmistellaan laatimalla kaupunkiseuduille joukkoliikenteen palvelutasotavoitteet ja niiden saavuttamista edesauttavat pitkäjänteiset joukkoliikenteen kehittämissuunnitelmat, joiden toteuttamista on tarkoitus edesauttaa seudun ja valtion välisillä aiesopimuksilla.

Kainuun maakunnan joukkoliikenne

Kainuun maakunnan joukkoliikenteelle osoitetaan rahoitus työ- ja elinkeinoministeriön pääluokasta momentilta 32.50.63. Liikenne- ja viestintäministeriölle ja Oulun lääninhallitukselle asetetut joukkoliikenteen tavoitteet kattavat myös Kainuun maakunnan joukkoliikenteen tavoitteet.

2009 talousarvio	60 175 000
2008 talousarvio	58 175 000
2007 tilinpäätös	53 059 000

64. (31.60.64) Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 867 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää saariston yhteysalusliikennepalvelujen ja niihin liittyvien polttoaineiden ostoon. Määrärahasta saa myöntää myös avustuksia saariston kulkuyhteyksiä hoitaville liikenteenharjoittajille valtioneuvoston asetuksen (371/2001) mukaisin perustein. Määrärahaa saa käyttää myös saariston yhteysalusliikenteen käyttämien laitureiden kunnostamiseen.

Momentin määräraha budjetoidaan avustusten osalta maksupäätösperusteella.

Selvitysosa: Määräraha on osittain alueiden kehittämislaisissa tarkoitettua alueiden kehittämisen rahoitusta.

Saariston kehityksen edistämiseksi annetun lain (494/1981) mukaan valtion on pyrittävä huolehtimaan siitä, että saariston vakituisella väestöllä on käytettävissä kuljetuspalvelut.

Yhteysalusliikennepalvelujen määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon liikenteenharjoittajien palvelukorvauksista vähennettävät maksutulot, joita arvioidaan kertyvän 382 000 euroa.

Määrärahan käytön arvioitu jakautuminen	€
Yhteysalusliikennepalvelujen osto	6 818 750
Laitureiden kunnostus	-
Avustukset	1 048 250
Yhteensä	7 867 000

Yhteysalusliikenne on Merenkululaitoksen vastuulla olevaa liikennettä ja se kattaa Turun saariston asutut saaret, joihin ei ole tieyhteyttä. Merenkululaitos hankkii yhteysalusliikennepalvelut kilpailuttamalla. Yhteysalusliikenteen matkustajamäärän vuonna 2009 arvioidaan olevan noin 101 000 henkilöä. Saaristossa vakinaisesti asuville (noin 662 asukasta) palvelujen käyttö on ilmaista ja muille maksullista. Menot matkustajaa kohden ovat noin 68 euroa sekä vakinaista asukasta kohden noin 10 300 euroa vuodessa.

Avustuksilla pyritään säilyttämään kulkumahdollisuudet sellaisten saaristoalueiden asukkaille, joilla ei ole käytettävissä yhteysalusliikennettä. Avustus kohdistuu lähinnä Kotka—Pyhtään, Porvoon, Sipoon, Tammisaaren saariston ja rengasteiden pysyvien asukkaiden henkilö- ja tavarakuljetusten järjestämiseen.

2009 talousarvio	7 867 000
2008 talousarvio	8 067 000
2007 tilinpäätös	7 767 000

65. (31.60.65) Junien kaukoliikenteen osto (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 31 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää luvanvaraisesta henkilöliikenteestä annetun lain (343/1991) 23 §:n 1 kohdan mukaisesti junien kaukoliikenteen palvelujen ostamisesta tehdyistä vuotta pidemmän ajan sopimuksista aiheutuvien korvausten maksamiseen.

Liikenne- ja viestintäministeriö on oikeutettu solmimaan vuoden 2007 talousarviossa myönnetyn valtuuden mukaisia sopimuksia VR Osakeyhtiön kanssa siltä osin kuin valtuutta ei ole käytetty.

Selvitysosa: Junaliikenteen ostoilla tyydytetään tarpeelliseksi arvioituja alueellisia ja valtakunnallisia matkustustarpeita siltä osin kuin näitä palveluja ei pystytä järjestämään markkinaehtoisesti.

Liikenne- ja viestintäministeriön ja VR Osakeyhtiön välillä on sopimus kaukoliikennepalvelujen ostoista vuosille 2007—2011. Sopimuksella on pyritty luomaan aiempaa paremmat edellytykset ostoliikenteen jatkuvuuden turvaamiselle ja pitkäjänteiselle ostoliikennepalvelujen kehittämiseksi. Sopimusvaltuus vuosille 2007—2011 on 156 100 000 euroa. Sopimuksesta arvioidaan aiheutuvan valtiolle menoja vuonna 2010 enintään 31,4 milj. euroa, vuonna 2011 enintään 31,5 milj. euroa.

	Sopimus- valtuus milj. €	Arvioitu käyttö milj. €	Määräraha v. 2009 milj. €	Rahoitustarve myöhemmin milj. €
Kaukoliikenteen ja alueellisen liikenteen osto- sopimus 1.3.2007—31.12.2011	156,1	61,8	31,4	62,9

2009 talousarvio	31 400 000
2008 talousarvio	31 400 000
2007 tilinpäätös	29 820 073

(32.) Merenkulun ja muun vesiliikenteen edistäminen

Selvitysosa: Luku ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja sen momentti 41 siirrettäväksi momentiksi 31.30.44, momentti 42 momentiksi 31.30.45 ja momentit 43, 50 ja 51 luvun 31.30 vastaaviksi momenteiksi.

(33.) Varustamoliikelaitos

Selvitysosa: Luku ehdotetaan yhdistettäväksi lukuun 31.60.

(34.) Luotsausliikelaitos

Selvitysosa: Luku ehdotetaan yhdistettäväksi lukuun 31.60.

(40.) Ratahallintokeskus

Selvitysosa: Luku ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja sen momentti 01 siirrettäväksi momentiksi 31.10.02, momentti 21 siirrettäväksi momentiksi 31.10.22, momentti 76 yhdistettäväksi momenttiin 31.10.76, momentti 78 yhdistettäväksi momenttiin 78 ja (79) yhdistettäväksi momenttiin 31.10.77.

40. (31.70 ja 72) Viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen

Selvitysosa: Viestintäpalvelut ja -verkot ovat olennainen osa tietoyhteiskunnan kehittymistä, koska merkittävä osa yhteiskunnan palveluista tuotetaan ja kulutetaan viestintäpalveluja ja -verkkoja hyödyntäen. Suomen talouskehityksen ja kilpailukyvyyn kannalta on keskeistä pystyä muuttamaan vahva viestintäinfrastruktuuri- ja palveluosaaminen vahvuuksiksi tietoyhteiskuntapalvelujen tuotannossa ja laajassa hyväksikäytössä. Uutta teknologiaa ja uusia viestintäpalveluita kehitetään ja pyritään ottamaan käyttöön kaikilla elämänoilla siten, että kansalaisten arki helpottuu.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa seuraavat alustavat pääluokkaperusteluissa olevia valtioneuvoston asettamia vaikuttavuustavoitteita täydentävät vaikuttavuustavoitteet viestintäpalveluille ja -verkoille sekä viestinnän tukemiselle:

- Yksityisyyden suoja, sananvapaus ja viestinnän moniarvoisuus sekä kansalaisten ja yritysten luottamus sähköisiin palveluihin säilyvät ja vahvistuvat.
- Kansalaisten medialukutaito tietoyhteiskunnassa paranee. Lasten ja nuorten asemaan tietoyhteiskuntapalveluiden käyttäjinä kiinnitetään huomiota. Sähköisen viestinnän ympäristö on kaikille turvallinen, ja median haitallisia ja laittomia sisältöjä torjutaan tehokkaasti.
- Suomalaisen sisältötuotannon ja mediakulttuurin vahvuudet, kuten kansallisesti omaleimaiset sisällöt, julkinen palvelu ja monipuolinen lehdistö säilyttävät vahvan asemansa ja suomalaisen sisältötuotannon kansainvälinen kilpailukyky kasvaa.
- Langaton viestintä kehittyy ja lisääntyy.
- Postin yleispalvelu on turvattu.
- Taajuuspolitiikan uudistus tapahtuu maltillisesti ja lisääntyvään taajuustarpeeseen on varauduttu.
- Erilaiset verkot ja palvelut toimivat keskenään yhteen ja viestintäverkot ja -palvelut ovat turvallisia ja luotettavia kaikissa oloissa.
- Tarjolla on innovatiivisia ja monipuolisia sähköisiä sisältöjä ja palveluita.
- Lehtien fyysiset jakelukanavat säilyvät koko maan kattavina.
- Teleyritysten asiakaspalvelu toimii laadukkaasti.
- Kuluttajan asemaa sähköisten palveluiden käyttäjänä paranee ja ikääntyneet ja erityisryhmät huomioidaan entistä paremmin viestintä- ja tietoyhteiskuntapalveluiden käyttäjinä. Kansalaisten tasavertaisuus palveluiden saatavuuden ja käytön suhteen lisääntyy.
- Hallinnonalan virastojen ja laitosten toiminnan tuottavuuden mittaamista kehitetään. Työn tuottavuus ja kokonaistuottavuus paranevat.

01. (31.70.01) Viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 6 845 000 euroa.

Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut budjetoidaan maksuperusteisesti.

Selvitysosa: Viestintävirasto varmistaa viestintäyhteyksien ja -palveluiden monipuolisuuden, toimivuuden ja turvallisuuden sekä edistää tietoyhteiskunnan kehitystä. Tavoitteena ovat tietoturallinen yhteiskunta, toimivat sähköiset viestintäyhteydet, riittävät ja häiriöttömät sähköisen viestinnän infrastruktuuriresurssit, tehokkaasti toimivat viestintämarkkinat sekä laadukkaat viestintäpalvelut. Vuonna 2009 erityisiä painopisteitä toiminnassa ovat ennakoiva tietoturallisuus, tehokkaasti kohdennetut taajuudet, investointeihin kannustavat viestintämarkkinat sekä viestintäpalveluiden laatu ja saatavuus.

Viestintävirasto hoitaa *valtion televisio- ja radiorahaston* hallintoa. Valtioneuvosto päättää liikenne- ja viestintäministeriön esittelystä rahaston määrärahojen käytöstä. Rahaston tulot ovat noin 431,3 milj. euroa, josta Yleisradio Oy:n julkiseen palveluun osoitetaan noin 420 milj. euroa, Viestintävirastolle perinnän, tarkastuksen ja valvonnan kuluihin noin 10,9 milj. euroa ja liikenne- ja viestintäministeriön käyttöön 0,4 milj. euroa.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Viestintävirastolle vuodelle 2009 seuraavat toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokka- ja lukuperusteluissa viestinnän toimialalle sekä viestintäpalveluille ja -verkoille asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita:

Tulostavoite	2007 toteutuma	2008 tavoite	2009 tavoite
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA			
Teleyritysten asiakaspalvelujen keskimääräinen vastausaika lyhennee 25 prosentilla			- 25 %
Viestintäverkot ja -palvelut toimivat laadukkaasti ja häiriöttömästi. Vakavien viestintäverkkojen vikatilanteiden määrä vuodessa	3	alle 10	alle 5
Ajantasainen tietoturvan tilannekuvapalvelu. CERT-FI:n tilannekuvapalvelun yhteydessä tuotettujen tiedotteiden lukumäärä vuodessa	339	-	350
Luotettava kansallinen verkkotunnuspalvelu. Vuoden aikana myönnettyjen verkkotunnusten lukumäärä	35 454	32 500	36 000
Luvanvaraisten radiolaitteiden käyttöön osoitettujen taajuuksien vastaavuus kysyntään. Luvanvaraisten radiolaitteiden käyttöön osoitetun taajuusmäärän kasvu vuodessa (%)	5,9 ⁹	-	3
Vapautetaan radioluvista uusia sovelluksia yhteiskunnan eri toimialojen käyttotarpeiden mukaisesti. Uusien sovellusten lukumäärä vuodessa	7 ¹⁰	-	3
Merkittävien radiohäiriöiden syiden selvittämiseen kuluva aika (tuntia, korkeintaan)	24	18	18
Markkinakehitystä kuvaava keskeinen tieto tuotetaan neljä kertaa vuodessa. Toiminnalliset tunnusluvut (markkinaindikaattorit) tuotetaan kaksi kertaa vuodessa, telepalvelujen laatutekijöitä kuvaava tieto kaksi kertaa vuodessa sekä investointien kehitystä kuvaava	-	-	4+2+2+1

⁹Vuonna 2007 oli käytössä lukuisia sellaisia radiojärjestelmiä, jotka toimivat sekä uudella (digitaalinen) että vanhalla (analoginen) tekniikalla. Vanhat verkot poistuvat vähitellen vuoden 2007 jälkeen, jolloin kokonaistaajuusmäärän kasvu putoaa normaalille tasolle.

¹⁰Vuonna 2007 vapautettiin luvanvaraisuudesta poikkeuksellisen suuri määrä uusia sovelluksia kuten esim. monet laajakaistaiset UWB sovellutukset ja entisen ERMES taajuuskaistan uudet sovellutukset.

tieto kerran vuodessa			
Vireille tulleista tukkimarkkinoita koskevista valituksista neljässä kuukaudessa ratkaistujen osuus (%)	100	80	80
Tele-, posti- ja mediapalvelujen käyttäjien tekemistä valituksista kahden kuukauden kuluessa valituksen tekemisestä ratkaistujen osuus (%)	91	85	90
Osoitteeltaan virheelliset kirjeet avataan ja niistä perille toimitetaan (% , vähintään)	76	70	75
Valtion televisio- ja radiorahastoon tulotettavat televisiomaksut- lot (netto) ovat vähintään, milj. euroa	405,5	415	420
Aktiivisilla toimenpiteillä (tv-maksutarkastus, suora- ja telemarkki- nointi, markkinointiviestintä) hankittujen uusien tv-maksun maksa- jien määrä on vähintään	74 580	70 000	72 000
Palvelujen tarjonnassa hyödynnetään laaja-alaisesti verkkopalvelua ja sähköistä laskutusta. Kaikille tv-maksun maksajille (kuluttajat ja yritykset) tarjotaan mahdollisuutta sähköiseen laskuun. Myös viras- ton laskuttamien muiden palveluiden käyttäjille (taajuusmaksut, numerointimaksut, verkkotunnusmaksut) tarjotaan mahdollisuutta sähköiseen laskuun.	-	-	toteutuu
Asiakaskyselyssä Viestintäviraston yleisarvosana asteikolla 1—5.	3,6	3,2	3,4
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS			
Radiotaajuuksien työn tuottavuuden kasvu (%)	-	2	2
Teletoinnin ja tietoturvallisuuden ohjauksen ja valvonnan kus- tannukset ilman CERT-toiminnan kustannuksia ja kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja (euroa/yleisen televerkon liittymä)	0,56	0,70	0,65
CERT-toiminnan kustannukset ilman kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja (euroa/laajakaistaliittymä)	0,94	1,25	1,15
Postipalvelujen valvonnan kustannukset ilman kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja (euroa/postinsaajatalous)	0,38	0,42	0,42
Mediapalvelujen valvonnan kustannukset (euroa/tv-katsojatalous)	0,22	0,25	0,25
FI-verkkotunnuksen rekisteröimismaksu (euroa, enintään)	48/3 v	43/3 v	41/3 v, 15/1 v
Tv-maksut-tulosalueen kustannukset suhteessa tv-katsojatalouksien lukumäärään (euroa)	4,62	5,10	4,90
Työn tuottavuuden kasvu vuodessa (%)	14	1	3
Kokonaistuottavuuden kasvu keskim. vuodessa TTS-kaudella (%)	13	2	2
HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA			
Henkilöstön työtyytyväisyys (asteikolla 1—5)	3,7	3,3	3,4

Tulot perustuvat valtion maksuperustelain nojalla annettuun liikenne- ja viestintämi-
nisteriön asetukseen Viestintäviraston radiohallinnollisista suoritteista perittävistä
maksuista (964/2005) ja liikenne- ja viestintäministeriön asetukseen Viestintäviraston
eräistä maksuista (1175/2005) sekä lakiin valtion televisio- ja radiorahastosta
(745/1998), lakiin yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoinnin tietoturvas-
ta (565/1999), lakiin sähköisistä allekirjoituksista (14/2003), verkkotunnuslakiin
(228/2003) ja viestintämarkkinalakiin (393/2003). Hallitus antaa eduskunnalle talous-
arvioesitykseen liittyvät esitykset laeiksi viestintämarkkinalain ja sähköisen viestinnän
tietosuojasta annetun lain muuttamisesta.

Viestintävirasto perii teleyrityksiltä viestintämarkkinamaksua viestintämarkkinalaissa
säädettyin perustein, teleyrityksiltä tietoturvamaksua sähköisen viestinnän tietosuoja-
laissa (516/2004) säädettyin perustein, postiyrityksiltä postitoiminnan valvontamaksua
postipalvelulaissa (313/2001) säädettyin perustein sekä televisio- ja radiotoiminnan
valvontamaksua televisio- ja radiotoimintalaissa (744/1998) säädettyin perustein. Vies-
tintämarkkinamaksu 2 700 000 euroa, tietoturvamaksu 465 000 euroa, postitoiminnan
valvontamaksu 1 255 000 euroa sekä televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu
602 000 euroa tuloutetaan verotuloihin momentille 11.19.04. Näistä toiminnoista ai-
heutuvat menot on otettu huomioon Viestintäviraston toimintamenomomentin määrä-
rahan mitoituksessa.

Momentilta palkattavan henkilöstön määrä vähenee yhden henkilötyövuoden tuottavuustoimien vuoksi. Tämä on otettu huomioon maksujen alennuksena.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2007 toteutuma	2008	
		varsinainen talousarvio	2009 esitys
Bruttomenot	28 846	32 812	34 004
Bruttotulot	26 008	26 722	27 159
Nettomenot	2 838	6 090	6 845
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 426		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	2 381		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2007 toteutuma	2008	
		varsinainen talousarvio	2009 esitys
Tuotot			
Radiotaajuudet	9 635	9 389	9 505
Verkot ja turvallisuus	5 673	5 670	6 655
Tv-maksut	10 097	11 603	10 933
Viestintämarkkinat ja -palvelut	517	0	0
Tuotot yhteensä	25 922	26 662	27 093
Kustannukset			
Radiotaajuudet	10 634	10 815	11 355
Verkot ja turvallisuus	5 113	5 781	6 572
Tv-maksut	10 097	11 603	10 933
Viestintämarkkinat ja -palvelut	517	0	0
Kustannukset yhteensä	26 631	28 199	28 860
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)			
Radiotaajuudet	-999	-1 426	-1 850
Verkot ja turvallisuus	560	-111	83
Tv-maksut	-	-	-
Viestintämarkkinat ja -palvelut	-	-	-
Ylijäämä / Alijäämä yhteensä	-439	-1 537	-1 767
Kustannusvastaavuus %			
Radiotaajuudet	91	87	84
Verkot ja turvallisuus	111	98	101
Tv-maksut	100	100	100
Viestintämarkkinat ja -palvelut	100	100	100
Kustannusvastaavuus % yhteensä	97	95	94

Veronluonteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2007 toteutuma	2008 varsinainen talousarvio	2009 esitys
Tuotot			
Verkot ja turvallisuus	801	709	585
Viestintämarkkinat ja -palvelut	3 178	4 085	4 437
Tuotot yhteensä	3 979	4 794	5 022
Kustannukset			
Verkot ja turvallisuus	907	825	589
Viestintämarkkinat ja -palvelut	3 326	4 217	4 535
Kustannukset yhteensä	4 233	5 042	5 124
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)			
Verkot ja turvallisuus	-106	-116	-4
Viestintämarkkinat ja -palvelut	-148	-132	-98
Ylijäämä / Alijäämä yhteensä	-254	-248	-102
Kustannusvastaavuus %			
Verkot ja turvallisuus	88	86	99
Viestintämarkkinat ja -palvelut	95	97	98
Kustannusvastaavuus % yhteensä	94	95	98

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Väistötilan vuokra	755
Tuottavuustoimenpiteet	-15
Maksujen alennus	15
Yhteensä	755

2009 talousarvio	6 845 000
2008 talousarvio	6 090 000
2007 tilinpäätös	5 219 000

42. (31.72.42) Sanomalehdistön tuki (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 500 000 euroa.

Määrärahan tarkoituksena on edistää kotimaisen lehdistön ja tiedonvälityksen moniarvoisuutta ja monipuolisuutta.

Määrärahasta saa käyttää valtioneuvoston erikseen määräämin ehdoin valtakunnallisilla vähemmistökielillä julkaistavien sanomalehtien ja niitä vastaavien sähköisten julkaisujen tukemiseen sekä ruotsinkielisten uutispalvelujen tuottamisen tukemiseen.

2009 talousarvio	500 000
2008 I lisätalousarvio	-18 000 000
2008 talousarvio	18 500 000
2007 tilinpäätös	14 264 000

44. (31.72.44) *Valtionavustus suomalaisten televisio- ja radio-ohjelmien lähettämi-
seen ulkomaille* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 2 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksena Yleisradio Oy:n julkiseen palveluun kuuluvien Suomesta ulkomaille suuntautuvien radiopalvelujen (YLE Radio Finland) ja televi-
siopalvelujen (YLE TV Finland) kustannuksiin.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu turvaamaan Yleisradio Oy:n julkisen palve-
lun tehtävään kuuluvan Suomesta ulkomaille suunnattujen televisio- ja radiopalvelu-
jen järjestäminen. Toiminnan vuotuiset kustannukset arvonlisäveroineen ovat arviolta
2 417 000 euroa.

2009 talousarvio	2 000 000
2008 talousarvio	2 000 000
2007 tilinpäätös	667 000

(41.) Rautatievirasto

Selvitysosa: Luku ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja sen momentti 01
siirrettäväksi momentiksi 31.20.02.

(50.) Ilmailulaitos

Selvitysosa: Luku ehdotetaan yhdistettäväksi lukuun 31.60.

50. (31.80 ja 81) Tutkimus

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriön tutkimustoiminta tukee ministeriön
liikenne- ja viestintäpolitiikan sekä hallitusohjelman tavoitteiden toteutumista. Tavoit-
teena on, että kansalaisten ja elinkeinoelämän käytössä on laadukkaat, turvalliset ja
edulliset liikenne- ja viestintäyhteydet. Liikenne- ja viestintäalan yrityksille pyritään
takaamaan kilpailukykyiset toimintamahdollisuudet.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa seuraavat alustavat pääluokkaperusteluissa
olevia valtioneuvoston asettamia vaikuttavuustavoitteita täydentävät vaikuttavuusta-
voitteet hallinnonalan tutkimustoiminnalle:

- Kehitetään liikenne- ja viestintäalalla tarvittavaa osaamista ja asiantuntemusta
sekä tuotetaan tietoa lainsäädännön ja poliittisen päätöksenteon pohjaksi.
- Parannetaan suomalaisen yhteiskunnan valmiuksia sopeutua ilmastonmuutok-
seen.
- Hallinnonalan virastojen ja laitosten toiminnan tuottavuuden mittaamista kehitet-
tään. Työn tuottavuus ja kokonaistuottavuus paranevat.

01. (31.80.01) *Ilmatieteen laitoksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 39 576 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös Etelämanner-toiminnasta aiheutuviin menoihin.

Ilmatieteen laitos oikeutetaan merkitsemään osakkeita perustettavista energia- ja ympäristötoimialan yhtiöistä.

Selvitysosa: Ilmatieteen laitos tuottaa luotettavaa havainto- ja tutkimustietoa ilmakehästä ja merialueista yhdistäen osaamistaan palveluiksi, joita tuotetaan tehokkaasti ihmisten ja ympäristön hyväksi. Laitos havainnoi ilmakehän fysikaalista tilaa, kemiallista koostumusta ja sähkömagneettisia ilmiöitä sekä tuottaa tietoa ja palveluja ilmakehän entisestä, nykyisestä ja tulevasta tilasta. Laitos tuottaa myös tietoa merenkulun ja sen turvallisuuden tarpeita varten. Laitos tekee tutkimusta erityisesti painopistealueillaan, joita ovat sää ja turvallisuus, ilmastonmuutos ja sen yhteiskunnalliset vaikutukset, ilmakehän vaikutus ympäristöön ja ihmisiin, kaukokartoitus ja avaruus sekä merien dynamiikka ja meri-ilmakehä-vuorovaikutus. Laitos osallistuu aktiivisesti kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön. Laitos tähtää toiminnassaan kestäväen kehityksen edistämiseen.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Ilmatieteen laitokselle vuodelle 2009 seuraavat toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokka- ja lukuperusteluissa liikenteen toimialalle, poikkihallinnolliselle toiminnalle sekä tutkimukselle asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita:

Tulostavoite	2007 toteutuma	2008 tavoite	2009 tavoite
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA			
Lämpötilaennusteiden osuvuus 1 vrk, %	87,0	87	87
Lämpötilaennusteiden osuvuus 2 vrk, %	82,0	80	80
Sateen todennäköisyysennusteiden osuvuus 1 vrk, %	88,5	85	85
Sateen todennäköisyysennusteiden osuvuus 2 vrk, %	82,8	81	81
Kovan tuulen varoitusten osuvuus 1 vrk, %	85,9	84	84
Kovan tuulen varoitusten osuvuus 2 vrk, %	81,9	80	80
Aalokkomallien osuvuustarkkuus, %	94	87	87
Aalokko- ja vedenkorkeuspalvelun toimintavarmuus, %	100	96	96
Jääpalvelun tuottamien jää- ja pintaveden lämpötilakarttojen määrä keskimääräisenä jäätalvena, kpl	-	168	168
Jääpalvelutuotteiden päivittäisten verkkolatausten määrä keskimäärin, kpl	-	1 100	1 100
Jääpalvelun jäänmurtajille välittämistä tutkakuvista valmiina kolmen tunnin kuluessa satelliitin ylityksestä, %	-	80	80
Sääennusteiden toimitusvarmuus, %	99,9	99,5	99,5
Varoitusten toimitusvarmuus, %	99,9	99,5	99,5
Kansalaisten asiakastytyväisyysindeksi (1—5)	3,9	3,8	3,8
Viranomaisten asiakastytyväisyysindeksi (1—5)	3,8	3,8	3,8
Liiketoiminnan asiakastytyväisyysindeksi (1—5)	4,1	3,9	3,9
Liikennesektorin asiakastytyväisyysindeksi (1—5)	3,9	3,8	3,8
Viranomaisten tyytyväisyys vaarallisten aineiden leviämisen ennustamiseen (1—5)	3,9	4,0	4,0
Julkaisuaktiivisuusindeksipisteet	12 680	9 000	9 000
Kansainvälisesti ennakkotarkastetut artikkelit	234	165	165
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS			
Liiketaloudellisesti hinnoitellun maksullisen toiminnan tulot (1 000 euroa)	4 913	4 600	4 800
Julkisoikeudellisten suoritteiden tulot (1 000 euroa)	6 287	6 250	6 250
Liiketoiminnan ylijäämä, %	6,6	1,6	1,6
Yhteisrahoitteisten sopimustutkimusten tulot (1 000 euroa)	4 930	3 800	4 090
Ulkopuolisen rahoituksen osuus yhteisrahoitteisen tutkimustoiminnan kustannuksista, %	49	50	50
Työn tuottavuuden kasvu, %	9,95	1	1
Kokonaistuottavuuden kasvu keskim. vuodessa TTS-kaudella, %	8,64	2	2

HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA

Henkilöstön työtyytyväisyysindeksi (1—5)

3,52

3,5

3,5

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon lisäyksenä 4 142 000 euroa viitaten momentin 31.50.02 selvitysosaan.

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon nettobudjetoitavina tuloina maksullisen palvelun tulot, EU:lta ja muilta yhteistyöosapuolilta saatavat yhteisrahoitteisten sopimustutkimusten tulot ja muut tulot. Määrärahan mitoituksessa on otettu lisäyksenä huomioon Merentutkimuslaitoksesta siirtyvät toiminnot ja henkilöt. Toimintamenoihin budjetoitujen menojen ja tulojen lisäksi laitos arvioi saavansa muuta talousarviorahoitusta Suomen Akatemialta, TEKESiltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä yms. lähteistä yhteensä 1 200 000 euroa. Etelämanner-toimintaan on varattu 849 000 euroa. Suomen Etelämanner-toiminta perustuu kansainväliseen sopimukseen.

Energia- ja ympäristötoimialalle on tarkoitus perustaa strategisen huippuosaamisen keskittymän tueksi yhtiötä, joiden tehtävänä on organisoida, koordinoita ja hallinnoida energia- ja ympäristöalalla toimivien strategista tutkimusyhteistyötä ja liiketoimintaa palvelevaa tutkimusyhteistyötä ja näiden vaatimaa rahoitusta sekä huolehtia tutkimustoiminnan tulosten hyväksikäyttöä koskevien periaatteiden noudattamisesta. Ilmatieteen laitoksen on tarkoitus merkitä yhtiöistä osakkeita 40 000 eurolla.

Momentilta palkattavan henkilöstön määrä vähenee kahdeksan henkilötyövuotta tuotavuustoimien vuoksi.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa) ¹¹

	2007 toteutuma	2008 varsinainen talousarvio	2009 esitys
Bruttomenot	45 754	45 702	54 716
Bruttotulot	16 156	14 280	15 140
Nettomenot	29 597	31 422	39 576
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	6 403		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	7 259		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa) ¹¹

	2007 toteutuma	2008 varsinainen talousarvio	2009 esitys
Tuotot			
Julkisoikeudelliset suoritteet	6 287	6 250	6 250
Kaupalliset suoritteet	4 913	4 600	4 800
Tuotot yhteensä	11 200	10 850	11 090
Kustannukset			
Julkisoikeudelliset suoritteet	6 155	6 250	6 250
Kaupalliset suoritteet	4 590	4 550	4 725
Kustannukset yhteensä	10 745	10 800	10 975

Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)

¹¹ Ilmatieteen laitoksen vuoden 2009 määrärahalaskelmissa on otettu huomioon Merentutkimuslaitokselta siirtyvien toimintojen vaikutukset.

Julkisoikeudelliset suoritteet	132	-	-
Kaupalliset suoritteet	323	50	75
Ylijäämä / Alijäämä yhteensä	455	50	75
Kustannusvastaavuus %			
Julkisoikeudelliset suoritteet	102	100	100
Kaupalliset suoritteet	107	102	102
Kustannusvastaavuus % yhteensä	104	101	101

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Virka- ja työehtosopimus	951
Työnantajan palkkapolitiittiset kehittämistoimenpiteet	266
Siirto momentilta 31.50.02	4 122
Säätutka	1 300
Tuottavuustoimet	-45
EUMETSAT-jäsenmaksu	998
Väistötilan vuokra	637
Siirtymäkausien nopeutettu päättäminen	-1
Yhteensä	8 228

2009 talousarvio	39 576 000
2008 talousarvio	31 422 000
2007 tilinpäätös	30 453 000

(02.) (31.81.01) Merentutkimuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja sen määräraha otettavaksi huomioon momenttien 31.50.01, 35.01.04 ja 35.10.66 laskelmissa.

2008 talousarvio	8 795 000
2007 tilinpäätös	8 885 000

(51.) Ilmailuhallinto

Selvitysosa: Luku ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja sen momentti 01 siirrettäväksi momentiksi 31.20.03.

(52.) Ilmailukenteen korvaukset ja valtionavut

Selvitysosa: Luku ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja sen momentti 41 siirrettäväksi luvun 31.10 vastaavaksi momentiksi.

(60.) Joukkoliikenteen palvelujen ostot, korvaukset ja tuet

Selvitysosa: Luku ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja sen momentti 34 siirrettäväksi luvun 31.10 vastaavaksi momentiksi ja momentit 42, 63, 64 ja 65 luvun 31.30 vastaaviksi momenteiksi.

60. (31.33, 34 ja 50) Liiketoiminta

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla toimii kolme liikelaitosta: Varustamoliikelaitos, Luotsausliikelaitos sekä Ilmailulaitos.

Liikennealan liikelaitokset ovat liiketoimintaorganisaatioita, jotka tuottavat omistajalleen taloudellista ja julkista arvoa. Julkinen arvo on kustannustehokkaasti tuotettua yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

87. Varustamoliikelaitos

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

1. Keskeiset palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet

Varustamoliikelaitoksen tavoitteena on huolehtia toimialaansa kuuluvien palvelujen tarjonnasta ja kehittämisestä liiketoiminnan edellytysten mukaisesti.

Varustamoliikelaitos tarjoutuu öljyntorjuntatehtäviin ja jäänmurtopalvelujen tuottamiseen koko maassa. Liikelaitos varautuu hoitamaan tehtäviä myös poikkeusoloissa sen mukaan kuin liikenne- ja viestintäministeriö määrää.

2. Investointien enimmäismäärä ja seuraavien varainhoitovuosien investointivaltuudet

Varustamoliikelaitoksen investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2009 enintään 125 milj. euroa. Lisäksi liikelaitos saa tehdä vuonna 2009 investointeja koskevia sitoumuksia, joista saa aiheutua menoja seuraavina vuosina enintään 110 milj. euroa.

3. Lainanoton enimmäismäärä

Varustamoliikelaitos oikeutetaan ottamaan valtion liikelaitoksista annetun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua lainaa enintään 100 milj. euroa.

Selvitysosa: Varustamoliikelaitoksen palvelutavoitteena on tarjoutua öljyntorjuntatehtäviin ja jäänmurtopalvelujen tuottamiseen koko maassa. Palvelutavoitteen toteuttamiseksi liikelaitos varaa ja ylläpitää aluksia ja muita tarvittavia resursseja asiakkaiden kanssa tehtyjen kaupallisten sopimusten perusteella.

Merenkulun toimintojen kehittämiseksi ja talvimerenkulun palvelutason turvaamiseksi toteutetaan liikelaitoksessa tervehdyttämisohjelma.

Eduskunnalle hyväksyttäväksi esitetyt palvelu- ja muut toimintatavoitteet huomioon ottaen liikenne- ja viestintäministeriö on alustavasti asettanut Varustamoliikelaitoksen tulostavoitteeksi 3,0 milj. euroa. Voitontuloutustavoite on 50 % voitosta, kuitenkin vähintään 1,0 milj. euroa. Kannattavuustavoitteeksi on asetettu 7 prosentin tuotto sijoitetulle pääomalle.

Alustavan investointisuunnitelman mukaan liikelaitos on aloittanut uuden monitoimimurtajan rakentamisen vuoden 2008 aikana. Monitoimimurtajan on tarkoitus valmistua vuonna 2009. Alusten ylläpitoinvestointeihin käytetään noin 10 milj. euroa. Investointivaltuudeksi esitetään enintään 125 milj. euroa. Valtuudeksi tehdä investointeihin liittyviä sitoumuksia seuraaville vuosille esitetään 110 milj. euroa..

Liikelaitoksen pitkäaikaisen lainanoton enimmäismääräksi on alustavasti suunniteltu 100 milj. euroa. Pitkäaikainen laina käytetään uuden aluksen investoinnin rahoittamiseen.

Alustavan liiketoimintasuunnitelman perusteella, joka perustuu toiminta- ja talous-suunnitelmaan liikevaihdoksi vuodelle 2009 arvioidaan 79,8 milj. euroa. Suunnitelman mukaisesta liikevaihdosta 23,7 milj. euroa tulisi jäänmurtopalveluiden myynnistä, 44,6 milj. euroa offshore-palveluiden myynnistä, 7,1 milj. euroa yhteysaluspalveluiden myynnistä ja 4,4 milj. euroa väyläaluspalveluiden myynnistä. Liikevaihdosta noin 40 prosenttia tulisi Merenkulkulaitoksen kanssa tehdyistä sopimuksista.

Tunnuslukutaulukko

	2007 toteutuma	2008 ennakoitu	2009 arvio
Liikevaihto, milj. €	72,3	75,1	79,8
— muutos, %	17,6	3,9	6,3
Liikevoitto, milj. €	5,9	5,6	10,0
Liikevoitto, %	8,2	7,5	12,5
Tilikauden tulos, milj. €	4,0	2,9	3,0
— liikevaihdosta, %	5,5	3,9	3,8
— peruspääomasta, %	21,5	15,5	16,0
Tuloutus valtion talousarvioon, milj. €	2,0	1,5	1,5
Sijoitetun pääoman tuotto, %	4,2	3,7	6,0
Oman pääoman tuotto, %	4,2	3,8	7,7
Investoinnit liikevaihdosta, %	7,1	4,0	54,8
Omavaraisuusaste, %	54,0	56,5	55,2
Taseen loppusumma, milj. €	178,3	171,0	176,8
Henkilöstö keskimäärin (htv)	478	460	410

Liikelaitosta koskevat tulomomentit (milj. euroa)

	2007 toteutuma	2008 ennakoitu	2009 arvio
Tuloutus tulomomenteille			
12.28.99 Takausmaksut	-	-	-
13.01.04 Korot	2,9	2,8	2,6
13.05.01 Voiton tuloutus (ed. vuoden)	0,5	2,0	1,5
15.01.02 Lainat	4,3	4,3	4,3
Yhteensä	7,7	9,1	8,4

2009 talousarvio —

88. Luotsausliikelaitos

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

1. Keskeiset palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet

Luotsausliikelaitoksen tavoitteena on huolehtia toimialaansa kuuluvien palvelujen tarjonnasta ja kehittämisestä liiketoiminnan edellytysten mukaisesti.

Luotsausliikelaitoksen tehtävänä on huolehtia luotsauslain mukaisten luotsauspalvelujen tarjonnasta sekä muista luotsauslaissa säädetyistä luotsaukseen liittyvistä tehtävistä ja velvollisuuksista koko maassa luotsauslaissa määritellyillä vesialueilla. Liikelaitos varautuu hoitamaan tehtäviä myös poikkeusoloissa sen mukaan kuin liikenne- ja viestintäministeriö määrää.

2. Hinnoitteluun liittyvä velvoite

Luotsauslain (940/2003) mukaisten luotsauspalvelujen hinnat määrätään Luotsausliikelaitoksesta annetun lain (938/2003) 4 §:n mukaisesti valtioneuvoston asetuksella. Luotsausliikelaitokselle myönnetään Saimaan luotsaukseen määrärahaa 31.30.51 momentilta.

3. Investointien enimmäismäärä ja seuraavien vuosien investointivaltuudet

Luotsausliikelaitoksen investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2009 enintään 8,0 milj. euroa. Lisäksi Luotsausliikelaitos saa tehdä vuonna 2009 investointeja koskevia sitoumuksia, joista saa aiheutua menoja seuraavina vuosina enintään 10,0 milj. euroa.

4. Lainanoton enimmäismäärä

Luotsausliikelaitos oikeutetaan ottamaan valtion liikelaitoksista annetun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua lainaa enintään 5,0 milj. euroa.

Selvitysosa: Toimialan kehitysnäkymät ja eduskunnan hyväksyttäväksi esitetyt palvelu- ja muut toimintatavoitteet huomioon ottaen liikenne- ja viestintäministeriö on alustavasti asettanut Luotsausliikelaitoksen tulostavoitteeksi 3,0 milj. euroa vuonna 2009. Tulostavoitteessa on otettu huomioon, että luotsaustulot ovat arvonlisäverottomia. Luotsausliikelaitoksen asettama liikevaihtotavoite on 41,0 milj. euroa. Voitontuloustavoite on 50 % voitosta, kuitenkin vähintään 1,0 milj. euroa.

Hinnoittelun suhteen Luotsausliikelaitokselle on asetettu Saimaan osalta valtion liikelaitoksista annetun lain 7 §:n mukainen liikeloudellisesti kannattamaton velvoite. Liikelaitoksen hinnoista määrätään valtioneuvoston asetuksella. Koska Saimaalla on edelleenkin tarkoitus säilyttää alhaisempi maksutaso, valtion talousarvioon esitetään määrärahaa. Saimaan luotsausmaksutuloiksi arvioidaan 1,7 milj. euroa, kokonaiskustannuksiksi 5,9 milj. euroa, jolloin alijäämä on 4,2 milj. euroa. Määrärahaksi esitetään 4,2 milj. euroa momentille 31.30.51.

Tuloina valtion talousarvioon otetaan valtion lainan korkona 0,1 milj. euroa ja edellisen vuoden voitosta tuloutuksena 1,5 milj. euroa.

Investointeihin on alustavan investointisuunnitelman mukaan tarkoitus käyttää 6,4 milj. euroa. Pääosa investoinneista on kiinteistö- ja alushankintoja.

Tunnuslukutaulukko

	2007	2008	2009
	toteutuma	ennakoitu	arvio
Liikevaihto, milj. €	40,8	41,0	41,0
— muutos, %	3,0	0,5	0,0
Liikevoitto, milj. €	4,2	2,9	2,9
Liikevoitto, %	10,3	7,1	7,1
Tilikauden tulos, milj. €	4,3	3,1	3,0
— liikevaihdosta, %	10,5	7,6	7,3
— peruspääomasta, %	215,7	154,6	150,0
Tuloutus valtion talousarvioon, milj. €	2,2	1,5	1,5
Sijoitetun pääoman tuotto, %	20,3	12,8	11,7
Oman pääoman tuotto, %	21,2	13,5	12,0
Investoinnit liikevaihdosta, %	8,2	9,9	16,2
Omavaraisuusaste, %	76,2	81,2	80,9
Taseen loppusumma, milj. €	28,3	30,3	34,1
Henkilöstö keskimäärin (htv)	395	392	392

Liikelaitosta koskevat tulomomentit (milj. euroa)

	2007 toteutuma	2008 ennakoitu	2009 arvio
Tuloutus tulomomenteille			
12.28.99 Takausmaksut	0,0	0,0	0,0
13.01.04 Korot	0,1	0,0	0,1
13.05.01 Voiton tuloutus (ed. vuoden)	1,8	2,2	1,5
15.01.02 Lainat	0,9	0,5	0,0
Yhteensä	2,8	2,7	1,6
Yleislain 2 §:n erityistehtävien määräraharahoitus			
31.30.51 Luotsauksen hintatuki	4,0	4,2	4,2

2009 talousarvio

—

89. Ilmailulaitos

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

1. Keskeiset palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet

Ilmailulaitoksen liiketoiminnan perustehtävänä on luoda turvallisilla, laadukkailla ja kustannustehokkailla lentoliikenteen palveluilla ja infrastruktuurilla keskeinen edellytys suomalaisten ja suomalaisen yhteiskunnan ja alueiden kilpailukyvyille, liikkumiselle ja kansainvälisyydelle.

Ilmailulaitoksen strategiana on vastata voimakkaaseen Suomen kautta kulkevan kansainvälisen lentomatkustuksen kasvuun, elinkeinoelämän globalisoitumiseen sekä kasvavaan ihmisten ja tavaroiden liikkumiseen. Kustannustehokkuuden vaatimukset tulevat entisestään lisääntymään myös Ilmailulaitoksen palveluiden osalta. Lentoasemapalveluiden tarkoituksenmukainen saatavuus maan eri osissa ja lentoasemaverkoston ylläpito myös vähäisen lentoliikenteen olosuhteissa on keskeinen haaste Ilmailulaitoksen toiminnalle.

Ilmailulaitoksen toiminnan tavoitteena on

- pitää Ilmailulaitoksen turvallisuus- ja laadunhallintajärjestelmä eurooppalaisen regulaation mukaisena;
- pitää Ilmailulaitoksen lennonvarmistuksesta johtuvat viiveet alle eurooppalaisen keskitason;
- pitää Helsinki—Vantaan lentoasema Euroopan täsmällisimpien lentoasemien joukossa;
- ylläpitää Helsinki—Vantaan lentoaseman palvelutaso viiden parhaan lentoaseman joukossa Euroopassa;
- pitää lentoliikenteen palveluhinnat tasolla, joka ei huononna suhteellista kilpailukyvyämme lentoasemien joukossa;
- ylläpitää Ilmailulaitoksen lentoasemien palvelutaso hyvänä (5,7 asteikolla 1—7);

— tehdä turvatarkastukset niin, että lentoasemien toiminnan sujuvuudelle asetetut vaatimukset täyttyvät siten, että keskimääräinen turvatarkastuksen läpimenoaika on enintään 5 minuuttia ja ruuhka-aikoina läpimenoaika on enintään 15 minuuttia.

2. Investointien enimmäismäärä ja seuraavien varainhoitovuosien investointivatuudet

Ilmailulaitoksen investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2009 enintään 120 milj. euroa. Lisäksi Ilmailulaitos saa tehdä vuonna 2009 investointeja koskevia sitoumuksia, joista saa aiheutua menoja seuraavina vuosina enintään 320 milj. euroa.

3. Lainanoton enimmäismäärä

Ilmailulaitos oikeutetaan ottamaan valtion liikelaitoksista annetun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua lainaa enintään 50 milj. euroa.

4. Valtuus antaa takaus tytäryhtiön lainasta

Valtioneuvosto saa oikeuttaa Ilmailulaitoksen antamaan vastavakuutta vaatimatta omavelkaisia takauksia lentokenttä- ja lennonvarmistuspalveluja tuottavien tytäryhtiöidensä ja kiinteistöyhtiöidensä ottamien yhteensä enintään 30 milj. euroa lainojen vakuudeksi.

Selvitysosa: Ilmailulaitoksen liiketoiminnan vuoden 2009 liikevaihdoksi arvioidaan 331 milj. euroa.

Ottaen huomioon toimialan kehitysnäkymät ja eduskunnan hyväksyttäväksi esitetyt palvelu- ja muut toimintatavoitteet liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti vuoden 2009 Ilmailulaitoksen tulostavoitteeksi 31,8 milj. euroa. Voitontuloutustavoite on 50 % voitosta, kuitenkin vähintään 5 milj. euroa.

Tulostavoite perustuu arvioon lentoliikenteen kehittymisestä siten, että kotimaan liikenteen matkustajamäärät pysyvät vuoden 2008 tasolla ja kansainvälisen liikenteen matkustajamäärät kasvavat 6,9 %. Kuluissa ja tulostavoitteessa on otettu huomioon Ilmailulaitoksen toiminnan vakuuttaminen valtion liikelaitoksista annetun lain edellyttämällä tavalla.

Valtion lentoasemaverkostosta vastaa Ilmailulaitos, joka ylläpitää 25 lentoasemaa. Ilmailulaitos pitää yllä ja kehittää tätä verkostoa yhtenä kokonaisuutena ja noudattaa hinnoittelussaan yhtenäishinnoittelua. Säännöllistä reittiliikennettä ainakin osan vuotta on 21 lentoasemalle, josta vain osa on liiketaloudellisesti kannattavia. Verkostoperiaatteen kautta muulla liiketoiminnalla rahoitetaan kannattamattomien lentoasemien toiminta. Liiketulokseltaan tappiollisten reittiliikenteen lentoasemien yhteinen alijäämä oli vuonna 2007 15,0 milj. euroa.

Malmin lentoasema palvelee yleisilmailua ja on liiketaloudellisesti alijäämäinen.

Investointeihin on arvioidun tuloksen toteutuessa tarkoitus käyttää investointiohjelman mukaan noin 112 milj. euroa, jotka rahoitetaan osaksi tulo-rahoituksella ja osaksi lainanotolla. Merkittävimmät investointikohteet liittyvät Helsinki—Vantaan lentoaseman kehittämiseen.

Ilmailulaitos osallistuu Kehäradan lentoterminaalien rakentamiskustannuksiin yhteensä 30 milj. eurolla. Tämä merkitsee 10 milj. euroa vuosina 2010—2012.

Tulos- ja rahoitussuunnitelmaan perustuva alustava investointisuunnitelma vuodeksi 2009 (milj. euroa)

Kaluston hankinta ja muu käyttöomaisuus	17,5
Lentokenttien talonrakennukset	70,5
Lentokenttien liikennealueiden hankkeet	24,0
Yhteensä	112,0

Ilmailulaitoksen pitkäaikainen laina on vuoden 2009 lopussa 209 milj. euroa ja lyhytaikainen laina 60 milj. euroa.

Suunnitelmassa on varauksena takausvaltuus, vaikkakaan Ilmailulaitos ei ole viime vuosina käyttänyt takausvaltuutta tytäryhtiöiden lainoihin eikä liikelaitos siis ole ottanut niistä vastuuta.

Rajavartiolaitos ostaa Ilmailulaitoksesta annetun lain 4 §:n 3 kohdassa tarkoitettuja aluevalvonnan ja meripelastustoiminnan palveluja ja käyttää tarkoitukseen momentin 26.20.01 määrärahaa. Puolustusvoimat ostaa Ilmailulaitoksesta annetun lain 4 §:n 4 kohdassa tarkoitettuja valmiuslainsäädännön edellyttämien erityisten valmiustehtävien palveluja ja käyttää tarkoitukseen momentin 27.10.01 määrärahaa. Pelastushallinto ostaa Ilmailulaitoksesta annetun lain 4 §:n 5-kohdassa tarkoitettujen pelastustoimeen liittyvien erityisten tehtävien palveluja sekä poliisiviranomaisen johtaman etsintä- ja muun vastaavan virka-aputehtävään liittyvän palvelun ja käyttää tarkoitukseen momentin 26.30.20 määrärahaa. Suomen Ilmailuopisto ostaa Ilmailulaitoksesta annetun lain 4 §:n 2 mom. 2. kohdassa tarkoitettuja Porin lentoaseman palveluja.

Tunnuslukutaulukko

	2007 toteutuma		2008 ennakoitu		2009 arvio	
	Liikelaitos	Konserni	Liikelaitos	Konserni	Liikelaitos	Konserni
Liikevaihto, milj. €	290,2	310,0	310,1	325,0	331,3	346,0
— muutos %	8,7	8,4	6,9	4,8	6,8	5,8
Liikevoitto, milj. €	33,0	34,0	35,9	34,0	40,9	39,0
Liikevoitto, %	11,4	11,0	11,6	10,5	12,4	11,3
Tilikauden tulos, milj. €	31,4	29,0	30,5	28,0	31,8	31,0
— liikevaihdosta %	10,8	9,4	9,8	8,6	9,6	9,0
— peruspääomasta %	15,0	15,3	14,9	15,2	17,3	16,8
Tuloutus valtion talousarvioon, milj. €	15,7	15,7	15,3	15,3	15,9	15,9
Sijoitetun pääoman tuotto, %	4,3	4,3	4,2	4,2	4,2	4,2
Oman pääoman tuotto, %	4,7	4,8	4,5	4,6	4,5	4,6
Investoinnit % liikevaihdosta	34,5	38,2	33,1	34,2	33,1	34,2
Omavaraisuusaste, %	74,3	65,0	71,3	62,0	71,3	62,0
Taseen loppusumma	791	919	863	981	916	1 034
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (htv)	1 703	2 239	1 704	2 240	1 726	2 252

Liikelaitosta koskevat tulomomentit (milj. euroa)

	2007 toteutuma	2008 ennakoitu	2009 arvio
Tuloutus tulomomenteille			
12.28.99 Takausmaksut	0,2	0,3	0,4
13.05.01 Voiton tuloutus (ed. vuoden)	11,4	15,7	15,3
Yhteensä	11,6	16,0	15,7

(70.) Viestintävirasto

Selvitysosa: Luku ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja sen momentti 01 siirrettäväksi luvun 31.40 vastaavaksi momentiksi.

(72.) Viestinnän korvaukset ja avustukset

Selvitysosa: Luku ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja sen momentit 42 ja 44 siirrettäväksi luvun 31.40 vastaaviksi momenteiksi.

(80.) Ilmatieteen laitos

Selvitysosa: Luku ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja sen momentti 01 siirrettäväksi luvun 31.50 vastaavaksi momentiksi.

(81.) Merentutkimuslaitos

Selvitysosa: Luku ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja sen momentti 01 siirrettäväksi momentiksi 31.50.02.

(99.) Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut menot

Selvitysosa: Luku ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja sen momentit 29, 40 ja 62 siirrettäväksi luvun 31.01 vastaaviksi momenteiksi ja momentti 78 yhdistettäväksi momenttiin 31.10.78.